

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSTUP POLICIE ČR PŘI ZPRACOVÁNÍ
PŘESTUPKOVÉHO JEDNÁNÍ A POROVNÁNÍ
OBDOBÍ PŘED PANDEMIÍ COVID-19 A PO NÍ**

Autor práce: Petr Králík, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Hana Baštová

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Petr Králík, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Postup Policie ČR při zpracování přestupkového jednání a porovnání období před pandemií covid-19 a po ní

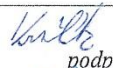
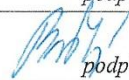
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The Procedure of the Police of the Czech Republic in the Processing of Misdemeanor Proceedings and Comparison of the Period before and after the Covid-19 Pandemic

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. Ing. Hana Baštová

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad 2024

Cíl bakalářské práce: Cílem bakalářské práce bude zhodnocení vybraných statistických dat o počtu a struktuře evidovaných přestupků, které PČR na úrovni Územního odboru Policie Ústeckého kraje řešila před pandemií covid-19 a po ní.

Student: Petr Králík, DiS.	4.11.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Ing. Hana Baštová	4.11.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	2.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	9.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	10.12.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Petr Králík, DiS.

Děkuji vedoucí bakalářské práce Mgr. Ing. Haně Baštové za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Též děkuji všem kolegům za vyplnění dotazníku.

ABSTRAKT

KRÁLÍK, P. *Postup Policie ČR při zpracování přestupkového jednání a porovnání období před pandemií covid-19 a po ní: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 68 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr Ing. Hana Baštová

Klíčová slova: Policie České republiky, přestupek, pandemie covid-19,

Předkládaná bakalářská práce je zaměřena na analýzu vybraných statistických údajů, která má zodpovědět hypotézu, zda před pandemií covid-19 a po ní došlo na území územního obvodu Ústí nad Labem k zásadní změně při struktuře páchaných přestupků. Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Práce pojednává o postupu Policie ČR při zpracování přestupkového jednání a porovnává strukturu páchaných přestupků před pandemií covid-19 a po ní. Teoretická část práce stručně popisuje historii, a uvádí výklad základních pojmů přestupkového práva. V praktické části práce jsou uvedeny statistické údaje Policie České republiky na území územního odboru Ústí nad Labem. V práci je obsaženo grafické znázornění evidovaného přestupkového jednání v letech od 2018 do 2023. Závěr práce potvrdí či vyvrátí hypotézu o změně struktury páchaných přestupků před pandemií covid-19 a po ní. Toto je podpořeno dotazníkovým šetřením u policistů.

ABSTRACT

KRÁLÍK, P. *The Procedure of the Police of the Czech Republic in the Processing of Misdemeanor Proceedings and Comparison of the Period before and after the Covid-19 Pandemic: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 68 pgs. Supervisor: Mgr. Ing. Hana Baštová

Key words: Police of the Czech Republic, Misdemeanour, Covid-19 Pandemic

The presented bachelor's thesis is focused on the analysis of selected statistical data, which is intended to answer the hypothesis whether there was a fundamental change in the structure of committed misdemeanours in the Ústí nad Labem territorial district before and after the covid-19 pandemic. The bachelor's thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The thesis deals with the procedure of the Czech Police in processing misdemeanour conduct and compares the structure of committed misdemeanours before and after the covid-19 pandemic. The theoretical part of the thesis briefly describes the history and provides an interpretation of the basic concepts of misdemeanour law. The practical part of the thesis presents statistical data of the Czech Police in the area of Ústí nad Labem territorial district. The work contains a graphic representation of recorded misdemeanours from 2018 to 2023. The conclusion of the work will confirm or refute the hypothesis about a change in the structure of committed misdemeanours before and after the covid-19 pandemic. This is supported by a questionnaire survey of police officers.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Historie přestupkového práva na území České republiky.....	11
2.1 Historie správního trestání na území ČR	11
2.2 Přestupkové právo po roce 1990	13
2.3 Přestupkové právo po 1. 7. 2017	15
3 Hmotně právní základ přestupku	18
3.1 Prameny právní úpravy	18
3.2 Pojem přestupek a jeho formální znaky	19
3.2.1 Obecné znaky přestupku	21
3.2.2 Typové znaky přestupku	22
3.3 Materiální znak přestupku.....	23
4 Odpovědnost za přestupek	25
4.1 Vznik odpovědnosti za přestupek	25
4.1.1 Odpovědnost fyzické osoby za přestupek	26
4.1.2 Odpovědnost právnické osoby za přestupek	27
4.1.3 Odpovědnost podnikající fyzické osoby za přestupek	28
4.2 Zánik odpovědnosti za přestupek.....	28
4.3 Okolnosti vylučující protiprávnost.....	30
5 Správní trestání.....	33
5.1 Správní tresty	33
5.2 Ochranné opatření	36
6 Postup PČR v řízení o přestupcích.....	39
6.1 Postup před zahájením řízení	39
6.2 Oznamování přestupků.....	40
6.2.1 Oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech.....	41
6.3 Odložení a předání věci.....	42

6.4	Vyřízení přestupku příkazem na místě.....	43
7	Kazuistika z policejní praxe	44
7.1	Statistické údaje	44
7.2	Konkrétní případ řešení přestupkového jednání	53
8	Dotazníkové šetření.....	56
8.1	Vyhodnocení dotazníků	56
9	Výsledek výzkumu ze získaných dat	62
9.1	Vyhodnocení získaných dat	62
	Závěr	64
	Seznam použitých zdrojů	66
	Seznam zkratk	68
	Seznam tabulek a grafů	69
	Seznam příloh.....	70
	Přílohy	71

Úvod

Tématem bakalářské práce je „Postup Policie ČR při zpracování přestupkového jednání a porovnání období před pandemií covid-19 a po ní.“ Orgán policie k objasnění skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán přestupek, opatřuje potřebné podklady a zajišťuje nezbytná vysvětlení. Uvedené téma je autorem vybráno, jelikož je ve služebním poměru u Policie České republiky od srpna roku 2007 do současné doby. Většinu své služební činnosti strávil na obvodním oddělení v Ústí nad Labem, kde zprvu vykonával výjezdovou službu linky 158 PČR s následným zpracováním přidělených přestupkových spisů převážně majetkového charakteru. V současné době je zařazen k výkonu služby na Službě kriminální policie a vyšetřování v Ústí nad Labem.

Každý přestupkový spis je jiný, a proto není možné vytvořit konkrétní postup na jeho zpracování. Tímto autor využívá svých znalostí, které získal během praxe ve službě na Obvodním oddělení v období před pandemií covid-19 a po ní. Z tohoto důvodu mu je dané téma blízké.

Bakalářská práce je strukturována do devíti samostatných kapitol, které jsou pro přehlednost rozděleny do několika podkapitol. První kapitola jmenuje a vymezuje cíle bakalářské práce. Druhá kapitola je stručně zaměřená na historický vývoj přestupkového práva od druhé poloviny 18. století až po současnost. Třetí kapitola je věnována přestupku, pojmu přestupku, právní úpravě a jeho znakům. Čtvrtá kapitola se zabývá odpovědností za přestupek, jejím vznikem a zánikem. V páté kapitole jsou uvedeny správní tresty a ochranná opatření. Šestá kapitola obsahuje praktickou část práce, konkrétně postup PČR v řízení o přestupcích. Sedmá kapitola popisuje kazuistiku z policejní praxe se statistickými daty evidovaných přestupků na území územního odboru Ústí nad Labem za období od roku 2018 až do roku 2023. Osmá kapitola obsahuje dotazníkové šetření mezi policisty Územního odboru Ústí nad Labem. V deváté kapitole je uveden výsledek výzkumu s daty získanými při vypracování bakalářské práce.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zaměřuje na rozbor přestupkového práva, a to prostřednictvím několika kapitol, které budou detailně rozpracovány a rozděleny do podkapitol. V úvodu teoretické části bude stručně představena historie přestupkového práva v České republice. Následně bude definován pojem přestupku a podrobně rozebrány jeho klíčové znaky.

V praktické části budou zpracovány data statistiky za roky 2018–2023 o evidovaných přestupcích. Bude vytvořen přehled z dat evidovaných přestupků na území Územního odboru Ústí nad Labem – Policie České republiky, pod který spadá obvodní oddělení Ústí nad Labem, Střekov, Neštětice, Chlumec, Trmice, Všebořice, Krásné Březno a Oddělení hlídkové služby. Při zpracování bakalářské práce bude použita metoda analýzy statistických údajů získaných kvantitativním postupem, kterou doplní metoda sociologického výzkumu formou dotazníkového šetření mezi policisty Územního odboru Ústí nad Labem. V práci bude provedena komparace vybraných shromážděných statistických dat o počtu a druhu přestupků před pandemií covid-19 a po ní. Tímto bude možné posoudit změny přestupkové činnosti v daných obdobích.

Cílem teoretické části bakalářské práce je zpracovat přehled základních pojmů přestupkového zákona a podat přehled o problematice zabývající se přestupkovým jednáním. Informace k problematice přestupkového jednání jsou získávány z dostupných odborných literatur a zákonů zabývající se danou problematikou. V bakalářské práci je zúročeno získaných zkušeností a znalostí za osmnáctiletou službu u sborů Policie České republiky.

Cílem praktické části bakalářské práce je zhodnocení vybraných statistických dat o počtu a struktuře evidovaných přestupcích za období před pandemií covid-19 a po ní. Statistika dat je zaměřena na území Územního odboru Ústí nad Labem – Policie Ústeckého kraje. Tímto bude utvořen přehled o celkovém počtu a struktuře přestupků v daném období, které řešila PČR na úrovni Územního odboru Ústí nad Labem – Policie Ústeckého kraje.

Bude struktura přestupků stejná po pandemii covid-19 jako před pandemií covid-19? Výsledkem zpracování práce by mělo být potvrzení či vyvrácení hypotézy o počtu a změně struktury páchaných přestupků před pandemií covid-19 a po ní.

2 Historie přestupkového práva na území České republiky

Na začátku je třeba nastínit historický vývoj správního trestání na území České republiky. Toto odvětví do dnešní doby prodělalo několik změn, které často souvisely s ústavně právním vývojem na našem území. V následujících řádcích bude historický vývoj popsán od roku 1787 až po současný stav. S rozvojem společnosti a změnami v právním řádu docházelo k postupné diferenciaci mezi správním trestáním a trestním právem.

Přestupkové právo se začalo stále více zaměřovat na méně závažná porušení právních předpisů, zatímco závažnější skutky zůstávaly doménou trestního práva. Významným momentem v tomto vývoji bylo postupné zavádění principů právní jistoty a proporcionality při ukládání sankcí. S růstem státní správy a specializací úředníků byla také posilována role správních orgánů při projednávání přestupků, čímž se vytvořil základ pro moderní podobu správního trestání.

Vývoj přestupkového práva na našem území je zároveň zrcadlem proměn vnímání vztahu mezi státem a jednotlivcem. Zatímco v dřívějších obdobích převládal důraz na autoritativní přístup a represi, současný trend směřuje k důrazu na ochranu práv jednotlivce, transparentnost a rovnost před zákonem. Tento posun je důsledkem nejen společenského vývoje, ale i rostoucího vlivu mezinárodních lidskoprávních norem a demokratických hodnot. Přestupkové právo tak dnes již neplní jen funkci nástroje správy a pořádku, ale i významný prostředek výchovy a prevence ve společnosti.

2.1 Historie správního trestání na území ČR

Počátek správního trestání na území České republiky se vztahuje k druhé polovině 18. století. První definice pojmu „správní delikt“ byla vymezena ve „Všeobecném trestním zákoníku o zločinech a trestech“ z roku 1787, který jako první přináší pojem politický (správní) delikt.¹ Úplně poprvé se pojem přestupek objevil v reformních

¹ PRÁŠKOVÁ, H., *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 26.

Josefinských zákonech v roce 1803 v Trestním zákoníku o zločinech a těžkých policejních přestupcích. Vývojem právního řádu v závislosti na politických poměrech se přenášela možnost stíhat přestupky a správní delikty z rukou politické vrchnosti do působnosti soudů a zpět. Definitivně se tato situace ustálila vydáním nového trestního řádu roku 1873. Přestupky náležely do působnosti soudů. To se však týkalo přestupků obsažených v trestním zákoně. A veškeré delikty, které nebyly prohlášeny za trestní skutky, patřily do příslušnosti úřadů politických a policejních úřadů.² Problematika přestupků byla upravena v řadě dalších právních aktů. Například říšské zákony, zemské zákony, nařízení vlád.

Po vzniku Československa roku 1918 se přejímaly tzv. recepční normy rakouského práva i správní trestání, kde nedošlo k úpravě.³ Poté Ústavou z roku 1920 byl položen základ pro plánovanou reformu trestního práva správního k projednávání tzv. policejních či finančních věcí.⁴ V období od 20. let do 30. let 19. století vznikaly zákony, které měly již víc jak 200 různých norem obsahujících skutkovou podstatu přestupků.⁵

Po konci druhé světové války roku 1945 bylo opět navázáno na vývoj při vzniku samostatného československého státu. Změny nastaly ve veřejné správě, kdy pravomoc řešit správní delikty přešla na okresní národní výbory. A tímto v roce 1950 v duchu socialismu byly přijaty dva nové zákony. Jednalo se o zákon č. 88/1950 Sb., trestní zákon správní, a zákon č. 9/1950 Sb., trestní řád správní.⁶

Následně v roce 1961 byl přijat zákon č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku ve znění pozdějších předpisů tzv. přestupkový zákon. Tento byl vícekrát novelizován a poté nahrazen zákonem č. 200/1990 Sb., o přestupcích.

Postupný vývoj správního trestání byl ovlivněn nejen změnami v politickém uspořádání, ale také rozvojem právního myšlení a snahou o efektivnější a spravedlivější systém sankcionování přestupků. S rozvojem průmyslu a urbanizací v 19. století se stále více dostávaly do popředí otázky veřejného pořádku a bezpečnosti, což vedlo

² MALÝ, K., A KOL. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*, 4. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 274-277.

³ ČESKO. Zákon č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu Československého. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28].

⁴ ČESKO. V ustanovení § 95 odst. 1, Ústavního zákona č. 121/1920 Sb., *Ústavní listina Československé republiky*. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28]

⁵ MATES, P., A KOL. *Základy správního práva trestního*, 7. vyd. Praha: C.H.Beck, 2017, s. 272.

⁶ MATES, P., A KOL. *Základy správního práva trestního*, 7. vyd. Praha: C.H.Beck, 2017, s. 272.

k rozšiřování pravomocí správních orgánů. Významným posunem bylo také zavedení systematických evidencí přestupků a pokusů o jejich sjednocení, což mělo zajistit větší transparentnost a předvídatelnost právního prostředí.

S rostoucí složitostí společnosti a nárůstem regulace veřejného života se správní trestání neustále přizpůsobovalo novým výzvám. Ve 20. století se začaly rozšiřovat kompetence správních orgánů v oblasti trestání přestupků, což vedlo k postupné profesionalizaci správního řízení. Významným momentem bylo také zavedení přísnějších pravidel pro správní trestání v oblasti hospodářských a environmentálních deliktů, které reflektovaly potřebu ochrany veřejných zájmů. Tento vývoj byl důležitým předstupněm k moderní podobě přestupkového práva, která klade důraz nejen na represii, ale i na prevenci a efektivní výkon správní spravedlnosti.

V posledních desetiletích se správní trestání stále více zaměřuje na prevenci a efektivitu při vymáhání práva. Zavádění moderních technologií do správních procesů umožňuje rychlejší identifikaci a řešení přestupků. Elektronizace správního řízení a rozvoj digitálních databází přispívají ke sjednocení rozhodovací praxe a snižují administrativní zátěž. Zároveň se klade důraz na proporcionalitu sankcí, aby tresty odpovídaly závažnosti protiprávního jednání a zároveň působily výchovně. Tyto změny odrážejí celosvětový trend v oblasti správního trestání, který směřuje k vyšší transparentnosti a efektivitě právního systému.

2.2 Přestupkové právo po roce 1990

Dnem 1. července 1990 nabyl účinnosti nový zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, který je reakcí na polistopadové změny roku 1989. Během devadesátých let minulého století bylo započato s reformou správního trestání, soudnictví a správního řízení. Reforma správního řízení byla provedena zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád. Správní trestání však mělo delší postup k celkové reformě. Návrh zákona o přestupcích byl přerušován, jelikož zde byla úzká vazba přestupkového zákona s právní úpravou trestních zákonů. I přes nesčetné novelizace zákona o přestupcích je tento shledán jako zastaralý a nevyhovující. Poslední výrazná změna přestupkového zákona z roku 1990 byla provedena novelou č. 204/2015 Sb. Jednalo se o změny (zvýšení výše pokuty

ukládáné v blokovém či příkazním řízení, zavedení evidence přestupků, zavedení institutu přerušení promlčecí doby), které jsou už i součástí současného přestupkového zákona.

Během roku 2012 byla zpracována reforma správního trestání – vznikl návrh nového zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který byl dne 3. 4. 2013 usnesením vlády schválen. Poté byl návrh zákona dne 16. 7. 2015 předložen parlamentu a dne 12. 7. 2016 schválen. Následně byl dne 3. 8. 2016 zákon vyhlášen jako zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, a nabyl účinnosti dne 1. 7. 2017.⁷

Významným krokem ve vývoji přestupkového práva po roce 1990 bylo zpřísnění postihů za recidivu přestupků. S rostoucím důrazem na ochranu veřejného pořádku a bezpečnosti občanů bylo nutné zavést účinnější mechanismy proti opakovanému páchání přestupků stejnou osobou. V tomto směru hrála klíčovou roli novela přestupkového zákona z roku 2017, která zavedla evidenci přestupků. Umožnila přísnější postih pro recidivisty jako například vyšší pokuty či přísnější správní opatření. Tento krok přispěl k větší prevenci opakovaného porušování zákona a posílil roli správního trestání jako účinného nástroje veřejné správy.

V souvislosti s rozvojem digitalizace a moderních technologií se postupně měnila i podoba přestupkového řízení. Zavedení elektronických podání a digitalizace spisové dokumentace umožnilo rychlejší a efektivnější zpracování přestupků. Tímto se snížila administrativní zátěž jak pro správní orgány, tak pro občany. Zároveň se zvýšila možnost kontroly správních rozhodnutí a zpřístupnění informací o přestupkových řízeních. Tyto změny přispěly k větší transparentnosti přestupkového práva a jeho efektivnějšímu uplatňování v praxi.

Dalším významným aspektem vývoje přestupkového práva po roce 1990 byla potřeba harmonizace české legislativy s právem Evropské unie, zejména v oblastech ochrany spotřebitele, hospodářské soutěže a životního prostředí. Po vstupu České republiky do EU v roce 2004 bylo nutné přestupkové právo upravit v souladu s evropskými směrnicemi a nařízeními. Tento proces vedl nejen k technickým úpravám legislativy, ale i k prosazení vyšších standardů ochrany práv účastníků řízení a zajištění účinnějšího dozoru nad správním trestáním. Evropské právo tak přineslo do českého systému důraz na proporcionalitu, rovnost stran v řízení a zvýšenou ochranu základních práv.

⁷ PRÁŠKOVÁ, H., *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 32.

Změny po roce 1990 rovněž vedly k větší specializaci správních orgánů, které se začaly profilovat v rámci jednotlivých oblastí správního trestání. Například v oblasti dopravy, hygieny, stavebnictví či ochrany životního prostředí. Tímto způsobem se zvýšila odbornost rozhodování a zefektivnila se aplikace přestupkového práva v praxi. Významně se také posílila role soudního přezkumu správních rozhodnutí, což přispělo k posílení právního státu a důvěry občanů v nestrannost a kvalitu rozhodování správních orgánů. Tento vývoj dokládá snahu o vytvoření přehledného, předvídatelného a efektivního systému správního trestání, který je schopen pružně reagovat na měnící se společenské potřeby.

2.3 Přestupkové právo po 1. 7. 2017

Jak bylo zmíněno v předešlé kapitole, dnem 1. 7. 2017 nabyly účinnosti zákony se zcela novou úpravou přestupkového práva. Jedná se o zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, dále zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a změnový zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích.

Přestupkové právo má úzkou vazbu se zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Uvedu jen některé úpravy zákona č. 250/2016 Sb., o některých přestupcích. Například je zde obsažena odpovědnost za přestupky fyzických nepodnikajících i podnikajících osob a právnických osob. Rozdělení přestupku na pokus, kde je patrná analogie s trestním právem. Pokračování v přestupku je též podle trestního práva, stejně jako trvajících přestupek či hromadný přestupek. Z trestního práva se do přestupkového práva nepřevzala příprava. Je zde též rozšíření okolností vylučujících protiprávnost, kde je nyní zahrnuto i svolení poškozeného a přípustné riziko, podobně jako v trestním zákoně. Promlčecí doba byla umístěna do jednotlivých zákonů, přičemž délka a běh se lišily. Rekodifikací zákona bylo promlčení v přestupkovém právu sjednoceno. Byla upravena definice osoby pachatele, která úmyslně zosnovala, řídila spáchání (organizátor) či vzbudila v jiném rozhodnutí spáchat (návodce) anebo umožnila či usnadnila jinému spáchání (pomocník).

Přestupkový zákon a trestní zákoník specifikuje formy zavinění na úmyslné a z nedbalosti. V přestupkovém zákoně postačí podle zákona zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že musí být úmyslné, oproti trestnímu zákoníku, kde úmyslné zavinění u trestného činu musí být, pokud trestní zákon nestanoví, že postačí zavinění z nedbalosti.

Pojmový nesoulad „jiný správní delikt – přestupek“ byl řešen v přechodném ustanovení v § 112 zákona č. 250/2016 Sb., podle kterého se na přestupky nebo jiné správní delikty od dne nabytí účinnosti tohoto zákona hledělo jako na přestupky podle tohoto zákona. Odpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty s výjimkou disciplinárních deliktů, se posoudily podle předchozích zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti nového zákona. Podle nového zákona se pak postupovalo, jestliže to bylo pro pachatele příznivější.⁸

Pokud bylo řízení o přestupku nebo správním deliktu skončeno před účinností nového zákona, tak při novém nebo přezkumném řízení se postupovalo podle nového zákona.

Blokové řízení se od účinnosti nového zákonu zrušilo a bylo nahrazeno příkazním řízením na místě. Příkaz se poté vydával na místě, a to příkazovým blokem.

Významnou inovací nové právní úpravy bylo zavedení centrální evidence přestupků, která umožnila účinnější postihování recidivy. Dříve bylo obtížné dohledat opakované přestupky stejné osoby, což často vedlo k ukládání nižších sankcí i v případech, kdy se jednalo o systematické porušování právních předpisů. Díky centrálnímu registru mají správní orgány přístup k informacím o dřívějších přestupcích pachatele, což umožňuje přísnější postih recidivistů a tím i účinnější prevenci opakovaného porušování zákona. Tato změna posílila nejen represivní funkci přestupkového práva, ale také jeho preventivní účinek, čímž přispěla k ochraně veřejného pořádku.

Další změnou bylo zavedení přísnějších pravidel pro ukládání sankcí, a to zejména u recidivy přestupků. Nová úprava posílila možnost uložení vyšších pokut a přísnějších opatření pro pachatele, kteří se opakovaně dopouštějí stejného protiprávního jednání. Cílem těchto změn bylo nejen efektivnější odrazování od přestupkové recidivy, ale také

⁸ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E., *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 789.

zvýšení odpovědnosti jednotlivců za jejich jednání. Tento krok byl součástí širší snahy o zefektivnění správního trestání a posílení preventivního působení přestupkového práva.

Nová právní úprava zavedla přesnější pravidla pro dokazování a rozšířila možnosti obhajoby. Tímto posílila spravedlnost přestupkového procesu. Byla zavedena povinnost správních orgánů podrobněji odůvodňovat svá rozhodnutí, což zvýšilo transparentnost řízení a umožnilo lepší kontrolu nad výkonem správního trestání. Tyto změny přispěly k posílení právního státu a k větší důvěře občanů ve spravedlnost přestupkového práva.

Významnou součástí nové právní úpravy je také důraz na individualizaci sankcí. Správní orgány mají větší prostor pro zohlednění konkrétních okolností případu a osobnosti pachatele při ukládání trestu. Tento přístup reflektuje moderní pojetí správního trestání, které klade důraz nejen na represii, ale i na prevenci a nápravu. V praxi to znamená například zohlednění polehčujících nebo přitěžujících okolností, opakovaného jednání či přístupu pachatele k nápravě. Cílem je dosáhnout spravedlivějšího rozhodování a větší motivace pachatelů k respektování právního řádu.

Nová legislativa rovněž klade důraz na práva poškozených, kteří jsou čím dál více vnímáni jako aktivní účastníci přestupkového řízení. Poškozeným bylo poskytnuto více procesních práv, jako například právo nahlížet do spisu či podávat návrhy na doplnění dokazování. Tím se zajišťuje rovnováha mezi ochranou společnosti, právy obviněného a oprávněnými zájmy osob, kterým bylo přestupkovým jednáním ublíženo. Tato změna přispívá k vyšší důvěře veřejnosti ve spravedlivé a efektivní fungování přestupkového práva.

V rámci další modernizace přestupkového řízení je kladen důraz také na posilování alternativních způsobů řešení přestupků. Roste význam dohod mezi pachatelem a správním orgánem, zejména v podobě odklonů řízení, jako je např. napomenutí nebo dohoda o dobrovolné náhradě škody. Tyto nástroje umožňují efektivní a méně nákladné řešení méně závažných přestupků, přičemž zároveň podporují výchovné působení práva a šetří kapacity správních úřadů.

3 Hmotně právní základ přestupku

Přestupky jsou ze skupin tzv. „správních deliktů“. Policie ČR je oprávněná projednávat přestupky (např. v příkazovém řízení na místě podle zák. č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich). Jiné správní delikty mohou projednávat různé orgány veřejné správy.

Přestupkové právo se vyznačuje specifickým postavením v rámci správního trestání, kdy slouží jako prostředek ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti, zdraví či jiných chráněných zájmů společnosti. Na rozdíl od trestního práva, které se zaměřuje na závažnější společensky škodlivá jednání, tak přestupkové právo pokrývá méně závažná protiprávní jednání. Jejichž sankcionování je svěřeno správním orgánům. Vývoj přestupkového práva reflektuje potřebu pružnějšího a efektivnějšího postihu deliktů, přičemž klade důraz na prevenci a výchovný aspekt sankcí, nikoli pouze na jejich represivní funkci.

3.1 Prameny právní úpravy

Prameny právní úpravy jsou především zakotveny v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod.

Další důležité předpisy jsou zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který je v účinnosti od 1. 7. 2017 a nahradil již dříve zmiňovaný zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kde jsou upraveny skutkové podstaty některých přestupků. Zvláštní zákony obsahují skutkové podstaty přestupků a správní tresty, které za ně lze uložit. Jako příklad bych uvedl zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek a zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích.

Je nutné zmínit, že zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich byl již několikrát novelizován. První novela č. 173/2018 Sb., s účinností od 1. 12. 2018 přinesla změnu v osobní působnosti zákona týkající se soudců Ústavního soudu. Nyní je možné, aby soudce Ústavního soudu požádal o projednání přestupku

v kárném řízení, podobně jako mohou učinit poslanci a senátoři. Druhá novela č. 285/2018 Sb., s účinností od 1. 1. 2019 navrátila možnost vyřešit přestupek na místě domluvou, a naopak odebrala možnost uložit příkazem na místě napomenutí. Příkazem na místě lze uložit pouze pokutu.

Další z provedených novel č. 261/2021 Sb., s účinností od 1. 2. 2020 bylo upravení pravidla pro ukládání pokut v blokovém řízení. Novela č. 417/2021 Sb., s účinností od 1. 2. 2022 upravila pravidla pro projednávání přestupků, včetně podmínek, za kterých je možné použít alternativní postupy a postupů při správním trestání. Další z provedených novel č. 277/2019 Sb., s účinností od 1. 1. 2024 se zaměřila na zpřísnění nebo zmírnění sankcí za některé přestupky. Poslední z provedených novel č. 427/2023 Sb., s účinností od 1. 1. 2025 upravila lhůty pro zahájení přestupkového řízení, čímž se zjednodušuje a zefektivňuje proces.

V neposlední řadě proběhla novelizace trestního zákoníku č. 333/2020 Sb. s účinností od 1. 10. 2020 přinesla zvýšení limitu pro trestní stíhání za krádež a jiné trestné činy z částky 5.000 Kč na 10.000 Kč. Původní limit výše 5.000 Kč platil od roku 2002. Tato novelizace trestního zákoníku měla výrazný dopad do přestupkového práva – navýšení počtu řešených přestupků, u deliktů, které dříve byly řešeny jako trestný čin. Nově se začaly řešit jako přestupek.

3.2 Pojem přestupek a jeho formální znaky

Pojem přestupek je uveden v § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. **Přestupek** je protiprávní čin, který je v zákoně specificky označen jako přestupek, přičemž splňuje podmínky se znaky stanovené právními předpisy. Je společensky škodlivý, ale není kvalifikováno jako trestný čin.⁹ Přestupku se dopustí fyzická osoby, právnická osoby a podnikající fyzická osoby.

Přestupek upravuje též **pokus přestupku** § 6 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., jedná se o jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání přestupku, jestliže k dokonání

⁹ PRÁŠKOVÁ, H., *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 132.

přestupku nedošlo.¹⁰ U fyzické osoby je třeba prokázat úmysl přestupek spáchat, avšak u právnických osob a podnikajících fyzických osob stačí samotné jednání bezprostředně směřující k dokonání přestupku. U definice pokračování v přestupku, trvajícím přestupek či hromadný přestupek můžeme shledat podobnost s trestním zákonem č. 40/2009 Sb.

Pokračování přestupku uvedené v § 7 zákona č. 250/2016 Sb., představuje jednání, které zahrnuje jednotlivé dílčí útoky, jež jsou vedené jednotným záměrem a společně naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku. Tyto útoky jsou propojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, časově blízkou souvislostí a souvislostí v předmětu útoku.¹¹ Každý jednotlivý dílčí útok musí naplnit celou skutkovou podstatu přestupku (tj. nestačí, aby skutkovou podstatu naplnily dílčí útoky v souhrnu).

Trvajícím přestupek nalezneme v § 8 zákona č. 250/2016 Sb., jehož charakteristickým znakem je jednání pachatele, které spočívá v aktivním vyvolání protiprávního stavu a v jeho následném udržování. Přestupek zahrnuje jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, přičemž tento stav nebyl pachatelem vyvolán.¹² Rozhodující pro trvajícím přestupek je, že udržování protiprávního stavu je závislé na vůli pachatele, který je stále obnovuje.

Hromadný přestupek uvedený v § 9 zákona č. 250/2016 Sb., jedná se o přestupek, u něhož pro vznik odpovědnosti nepostačuje pouze jeden jednotlivý útok. U kterého je vyžadováno, aby bylo spácháno více útoků, které jsou vzájemně propojené společným záměrem.¹³ Znakem skutkové podstaty hromadného přestupku je více útoků (tj. k naplnění skutkové podstaty by nepostačoval jednotlivý dílčí útok).

Přestupek má formální znaky a materiální znak. Formálními znaky se rozumí obecné znaky a znaky skutkové podstaty přestupku (tzv. typové znaky).

Přestupky mohou mít také různou míru závažnosti, což se odráží v druhu a výši sankcí, které mohou být za jejich spáchání uloženy. Při posuzování přestupku se zohledňuje nejen samotné jednání pachatele, ale i jeho následky, společenská škodlivost a míra zavinění. Některé přestupky mohou být posuzovány individuálně s přihlédnutím k okolnostem konkrétního případu, zatímco jiné mají pevně stanovené sazby trestů.

¹⁰ PRÁŠKOVÁ, H., *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 142.

¹¹ FIALA, Z., FRUMAROVÁ, K., HORZINKOVÁ, E. et al. *Správní právo trestní – 2. aktualizované vydání*. Praha: Leges, 2021, s. 69.

¹² BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 52.

¹³ PRÁŠKOVÁ, H., *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 157.

Tímto způsobem přestupkové právo zajišťuje spravedlivější a přiměřenější přístup k trestání méně závažných protiprávních činů.

3.2.1 Obecné znaky přestupku

Obecnými znaky přestupku je, věk, přičetnost a protiprávnost.

V § 18 zákona č. 250/2016 Sb., je **věk** upřesněn a je zde specifikováno, že osoba, která v době spáchání přestupku nedosáhla věku patnácti let, není za své protiprávní jednání odpovědná.¹⁴ Pro úplnost je uvedeno, že odpovědnost za přestupek vzniká dnem následujícím po dni, kdy pachatel dosáhl svých patnáctých narozenin.

Dalším obecným znakem je **přičetnost**. Zákon č. 250/2016 Sb., definuje v § 19 nepřičetnost, kdy se uvádí, že za přestupek nenese odpovědnost osoba, která v době jeho spáchání trpěla duševní poruchou, kvůli níž nebyla schopna pochopit, že její jednání je protiprávní nebo nad svým jednáním neměla kontrolu.¹⁵ Pachatel tedy v době spáchání přestupku nesmí být nepřičetný, to znamená, že musí být přičetný.

Osoba, která se užitím návykových látek, a to i z nedbalosti přivedla do stavu nepřičetnosti se však nezbujuje odpovědnosti za přestupek.¹⁶ Tyto znaky jsou korespondující se zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Pro posouzení přičetnosti se vyžaduje forma odborných znaleckých posudků. Tento posudek může vystavit pouze kvalifikovaný znalec nebo odborný lékař.

Protiprávnost je ukotvena v obecných znacích přestupku. Jedná se o protiprávní jednání přestupku, které bývá převážně vždy společensky škodlivé.

¹⁴ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 92.

¹⁵ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 95.

¹⁶ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 95.

3.2.2 Typové znaky přestupku

Typové znaky jsou znaky skutkové podstaty trestného činu, tedy objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka. Těmito typovými znaky od sebe jednotlivé přestupky můžeme odlišit. Jsou zde obligatorní znaky (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka). Fakultativní znaky jsou místo, čas spáchání, motiv a hmotný předmět útoku.

Objektem přestupku jsou zájmy, hodnoty, vztahy společnosti, vůči nimž směřuje pachatelovo jednání a které jsou chráněny zákonem. Tento bývá dělen na obecný objekt, druhový objekt a individuální objekt.

Objektivní stránka přestupku je jednání, které má za následek porušení nebo ohrožení objektu. Jednání je projev lidské vůle ve vnějším světě, a spočívá v konání nebo v opomenutí.

Subjekt přestupku je osoba, která naplní svým jednáním všechny znaky přestupku. Pachatelem přestupku je fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Další okolnosti subjektu jsou věk a přičetnost v době spáchání přestupkového jednání.

Subjektivní stránka má jediný povinný znak, a to je zavinění.

Zavinění je uvedeno v § 15 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., jako podmínka pro vznik odpovědnosti fyzické osoby za přestupek je nutné zavinění. Pokud je zavinění způsobeno nedbalostí, postačí prokázat zavinění z nedbalosti. Pokud konkrétní právní předpis výslovně nevyžaduje úmyslného zavinění.¹⁷

V § 15 odst. 2, zákona č. 250/2016 Sb., je uvedeno, že „*přestupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel*

- a) *chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, nebo*
- b) *věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn.*“¹⁸

¹⁷ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 119.

¹⁸ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 119.

Druhá forma zavinění je nedbalost. Podle § 15 odst. 3, zákona č. 250/2016 Sb., „*přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel*

- a) *věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí, nebo*
- b) *nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.*“¹⁹

Vedle obligatorních znaků existují i fakultativní znaky, ale ty jsou ve skutkových podstatách uváděny zřídka. V přestupkovém právu se jedná například o místo, čas spáchání, motiv neboli pohnutku, záměr, hmotný předmět útoku. Blíže můžu specifikovat třeba hmotný předmět útoku (např. občanský průkaz), který je pojat, jako konkrétní předmět, proti němuž směřuje útok.

V rámci výkladu typových znaků přestupku je důležité upozornit na jejich význam při právní kvalifikaci skutku. Přesné určení objektu, subjektu, objektivní a subjektivní stránky přestupku umožňuje správním orgánům rozlišit mezi jednotlivými skutkovými podstatami. A tímto správně aplikovat odpovídající právní normu. Typové znaky slouží nejen jako nástroj pro klasifikaci protiprávního jednání, ale i jako záruka právní jistoty.

3.3 Materiální znak přestupku

Materiálním znakem přestupku je určitá společenská škodlivost. To znamená, že ke spáchání přestupku může dojít za splnění dvou podmínek. Prvotně musí čin vykazovat znaky uvedené v zákoně a zároveň by měl být v určité míře škodlivý pro společnost. Materiální znak může odlišit přestupek od trestného činu, pokud jsou znaky obou těchto deliktů shodné. Za druhé umožňuje nestíhat bagatelní přestupky (jejichž závažnost je nepatrná, jsou zcela bezvýznamné).²⁰

¹⁹ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 119.

²⁰ PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 134-135.

K společenské škodlivosti se vztahuje určení druhu a výměry správního trestu, které je uvedeno v § 37 písm. a), zákona č. 250/2016 Sb., kdy při určování druhu a výměry správního trestu se zejména zohlední povaha a závažnost přestupku.²¹ V tomto ustanovení je celkový výčet okolností stanovující druh správního trestu a jeho výši.

Na toto přímo navazuje § 38 zákona č. 250/2016 Sb., který je vodítkem a ukazatelem společenské škodlivosti. Konkrétně v tomto ustanovení je psáno, že „*povaha a závažnost přestupku je dána zejména*

- a) *významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen,*
- b) *významem a rozsahem následku přestupku,*
- c) *způsobem spáchání přestupku,*
- d) *okolnostmi spáchání přestupku,*
- e) *u fyzické osoby též druhem a mírou jejího zavinění, popřípadě pohnutkou, je-li tato znakem skutkové podstaty přestupku,*
- f) *délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele,*
- g) *počtem jednotlivých dílčích útoků, které tvoří pokračování v přestupku.*“²²

K povaze a závažnosti přestupku je přihlíženo vždy při specifikaci správního trestu a jeho výše. Záleží, jak moc byl porušen zájem chráněný zákonem. Podle tohoto bude vyměřena výše správního trestu. Lze shrnout, že pokud byl porušen vyšší zájem, bude i vyšší správní trest.

Posouzení materiálního znaku přestupku hraje zásadní roli také při rozhodování o zahájení nebo nezahájení přestupkového řízení. V praxi se může stát, že správní orgán dojde k závěru, že jednání formálně naplňuje skutkovou podstatu přestupku, ale jeho společenská škodlivost je natolik nízká, že není účelné zahájit řízení. Tento přístup umožňuje soustředit pozornost správních orgánů na závažnější případy a přispívá k hospodárnosti řízení. Materiální znak tak funguje jako významný filtr pro určení, které jednání má být skutečně postiženo a sankcionováno.

²¹ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 216.

²² KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 227.

4 Odpovědnost za přestupek

Tato kapitola je zaměřena na odpovědnost za přestupek. Konkrétně zde bude pojednáno o vzniku odpovědnosti za přestupek. Odpovědnost fyzické osoby, právnické osoby, odpovědnost podnikající fyzické osoby za přestupek a jakým způsobem odpovědnost zaniká. Rovněž v této kapitole budou zmíněny okolnosti vylučující protiprávnost.

Odpovědnost za přestupek plní v právním systému nejen represivní, ale i preventivní funkci. Cílem správního trestání není pouze potrestání pachatele, ale také jeho vedení k respektování právních předpisů a společenských hodnot. Ukládané sankce by proto měly zohledňovat nejen závažnost protiprávního jednání, ale také individuální okolnosti pachatele a možnost jeho nápravy. Tímto způsobem přestupkové právo podporuje právního vědomí obyvatel a přispívá k posilování právního státu jako celku.

4.1 Vznik odpovědnosti za přestupek

Odpovědnost za přestupek je závislá na druhu subjektu. Za přestupek odpovídá fyzická osoba, právnická osoba a podnikající fyzická osoba. Jelikož nová právní úprava na rozdíl od minulé úpravy na toto pamatovala. Dříve nebyla vymezena odpovědnost pro právnickou osobu a podnikající fyzickou osobu.

U vzniku odpovědnosti fyzické osoby je pohlíženo na věk a přičetnost v době spáchání přestupku. Osoba musí mít dovršený patnáctý rok života. Poté se jedná o osobu mladistvou do jejího osmnáctého roku života.

V praxi může být vznik odpovědnosti za přestupek komplikován situacemi, kdy je nutné posoudit, zda jednání konkrétní osoby skutečně naplnilo všechny zákonné znaky přestupku. Správní orgány musí pečlivě zkoumat okolnosti případu, aby nedošlo k porušení práv jednotlivce ani k nesprávnému hodnocení skutkového stavu. Zejména u mladistvých nebo osob s omezenou svéprávností je třeba postupovat citlivě. Zohledňovat jejich duševní vyspělost a schopnost porozumět následkům svého jednání.

Tento přístup zajišťuje spravedlivé uplatňování přestupkového práva a ochranu základních práv všech účastníků řízení.

4.1.1 Odpovědnost fyzické osoby za přestupek

Odpovědnost fyzické osoby za přestupek je uvedena v § 13 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., zákona o odpovědnosti za přestupky. V zákonu je uvedeno, že fyzická osoba je pachatelem přestupku, pokud svým zaviněným jednáním splnila všechny znaky přestupku či pokusu, jestliže je tento trestný.²³

Fyzickou osobou je občan České republiky nebo cizinec. Pachatel v době spáchání přestupkového jednání musí splňovat věk a přičetnost. Odpovědnost u fyzické osoby je stanovena dovršeným patnáctým rokem věku v době spáchání přestupku. Pachatel musí být při přestupkovém jednání přičetný, aby zde vznikla odpovědnost za přestupek, jak již bylo vysvětleno výše.

Podstatné ve věci je zaviněné jednání, které se dělí na složku vědění a složku vůle. Toto je důležité k zjištění formy zavinění pachatele u přestupku. Pokud je vyžadováno zavinění úmyslné, musí to stanovit zákon výslovně. Obecně však platí, že k spáchání přestupku postačí zavinění z nedbalosti. Pachatelem může být i nepřímý pachatel. Nepřímý pachatel je ten, kdo ke spáchání užil jiné osoby. Tato osoba nemusí být trestně odpovědná pro věk nebo nepřičetnost, případně proto, že jednala v rámci okolností vylučujících protiprávnost.

V souvislosti s odpovědností fyzické osoby za přestupek je třeba zmínit i zvláštní postavení mladistvých osob. Tedy těch, které v době spáchání přestupku dosáhly patnácti let, ale ještě ne osmnácti. U těchto osob zákon zohledňuje jejich nižší duševní vyspělost, a proto se přihlíží k povaze a závažnosti přestupku, jakož i k výchovnému účinku sankce. Mladiství pachatelé by měli být vedeni spíše k nápravě než k sankcionování za každou cenu. Správní orgány proto často volí mírnější sankce nebo výchovná opatření, která odpovídají zásadám přiměřenosti a účelnosti správního trestání.

²³ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 67.

4.1.2 Odpovědnost právnické osoby za přestupek

Odpovědnost právnické osoby za přestupek nalezneme v § 20 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., kde je uvedeno, že právnická osoba může být považována za pachatele přestupku. A to, pokud se protiprávního jednání dopustila fyzická osoba, jejíž jednání lze přičíst právnické osobě. K tomu dochází v případě, že tato osoba porušila právní povinnost stanovenou právnické osobě. A to buď při jejích aktivitách, v přímé souvislosti s její činností, v jejím zájmu nebo ku jejímu prospěchu. Za porušení právní povinnosti právnické osoby se přitom považuje i situace, kdy povinnost porušila její organizační složka nebo jiný vnitřní útvar.²⁴

Odpovědnost právnické osoby vychází z objektivní odpovědnosti. To znamená, že se neposuzuje zavinění. To by zde bylo těžké prokazovat, jelikož by se vztahovalo k fyzické osobě. Neboť protiprávní jednání za právnickou osobu uskutečňuje fyzická osoba, která je v nějakém postavení k právnické osobě. Daná fyzická osoba se převážně nedaří zjistit. Právnická osoba může mít několik zaměstnanců či jiných osob vykonávající práci v rámci podnikání této osoby. Jednání takové osoby musí být tzv. přičitatelné právnické osobě, a to, pokud dojde k porušení právní povinnosti při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby či v jejím zájmu. Právnická osoba se však může v souladu s § 21 přestupkového zákona vyvinut, tedy zprostit odpovědnosti, pokud prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. To je v praxi možné například tím, že své zaměstnance pravidelně kontroluje a školí.

V praxi může být problematické určit, kdy je jednání konkrétní fyzické osoby skutečně přičitatelné právnické osobě. Nejde totiž pouze o formální pracovní zařazení osoby, ale zkoumá se, zda k protiprávnímu jednání došlo v rámci činnosti vykonávané pro právnickou osobu. A pokud bylo jednání v jejím zájmu nebo k jejímu prospěchu. Tyto otázky bývají klíčové zejména v případech, kdy zaměstnanec nebo jiná fyzická osoba jednala samostatně. Případně jednala i v rozporu s interními předpisy právnické osoby. Důkazní břemeno v otázce přičitatelnosti nese správní orgán.

²⁴ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 134-135.

4.1.3 Odpovědnost podnikající fyzické osoby za přestupek

V § 22 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., je uvedeno, že podnikající fyzická osoba se považuje za pachatele, pokud přestupek vznikl v průběhu jejího podnikání nebo v přímé souvislosti s ním. A pokud svým jednáním porušila právní povinnost, která jí byla uložena, nebo povinnost uloženou fyzické osobě.²⁵

Odpovědnost za přestupek vzniká při podnikatelské činnosti fyzické osoby nebo v souvislosti s ní. Podobně jako u právnické osoby se zde jedná o objektivní odpovědnost. U podnikající fyzické osoby se neposuzuje zavinění, a i zde platí přičitatelnost jednání fyzické osoby osobě podnikatele.

Přičitatelné může být jednání jiných osob například zaměstnanců, fyzických osob plnících úkoly podnikající fyzické osoby nebo fyzických osob vykonávajících určitou činnost pro podnikající fyzickou osobu. Pokud se uvedené osoby při výkonu činnosti pro podnikatele dopustí přestupkového jednání, jde tato odpovědnost i za podnikající fyzickou osobou.

Odpovědnosti se podnikající fyzická osoba může zprostit za stejných podmínek jako právnická osoba, například pravidelným školením zaměstnanců a fyzických osob vykonávajících činnost pro podnikající fyzickou osobu. Školení bývá podloženo písemnou formou.

4.2 Zánik odpovědnosti za přestupek

Zánik odpovědnosti za přestupek je zákonem daný. Jde o situaci, kdy zde již není možnost pachateli uložit správní trest, nelze ho nikterak postihnout. Odpovědnost zaniká po uplynutí promlčecí doby, smrtí fyzické osoby, zánikem právnické osoby (není-li právního nástupce) a vyhlášením amnestie.

²⁵ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 154-155.

Uplynutí promlčecí doby je uvedeno v § 30 – § 32 zákona č. 250/2016 Sb. Je zde uvedena **délka promlčecí doby**, která je podle zákona rozdělena na dvě doby. První doba je 1 rok a druhá doba je 3 roky pro závažnější přestupky se sazbou pokuty až do výše 100.000 Kč. Jedná se o délku doby, po které se daný přestupek promlčí. Po těchto dobách již nemůže být přestupek nijak vyřešen a pachatel potrestán.

V § 31 zákona č. 250/2016 Sb., je pojednáváno o **běhu promlčení doby**. Tato doba začíná plynout následným dnem po dni spáchání přestupkového jednání. Den spáchání přestupku je den, v který došlo k ukončení daného jednání.

Promlčecí doba může být stavena i přerušena. Tyto podmínky jsou uvedeny v § 32 zákona č. 250/2016 Sb. Stavení doby nastává pro nějakou překážku v řízení věci. Po skončení této překážky doba opět běží. Stavena může být za podmínek, jestli se stejný skutek již projednával v trestním řízení. Doba může být stavena i v případě, že řízení přestupku se přeruší, z důvodu možného trestu pro podezřelého z přestupku za jiné jednání v trestním řízení. Protože se dá očekávat, že trest za přestupek by vedle trestu za trestní řízení byl zanedbatelný. Další dobou, která se do promlčecí doby nezapočítává, je doba, po kterou se o věci vedlo soudní řízení správní. Poslední z možností stavení promlčecí doby nastává, pokud bylo podmíněně upuštěno od uložení trestu. Podmínky tohoto jsou upraveny v § 42 zákona č. 250/2016 Sb.

Přerušení promlčecí doby nastává za okolností uvedených v § 32 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. Od okamžiku přerušení začíná běžet nová doba. Nejedná se o pokračování ve stávající promlčecí době. Konkrétně tyto podmínky nastanou, když je doba přerušena oznámením o zahájení řízení o přestupku. Další přerušení nastává vydáním rozhodnutí o vině obviněného z přestupku. Poslední okolností pro přerušení doby je vydání rozhodnutí o schválení dohody o narovnání.

K přechodu odpovědnosti podnikající fyzické osoby lze uvést jen, že tato odpovědnost v případě smrti přechází na jinou osobu, která by pokračovala v podnikání. U právnické osoby přechází odpovědnost za přestupek na jejího právního nástupce.

Mohou nastat i výjimečné situace, kdy je třeba posoudit, zda zánik odpovědnosti nenastal v důsledku jiných skutečností, než jsou výslovně uvedeny v zákoně. Například v případech, kdy došlo ke změně právní kvalifikace skutku může být odpovědnost za původní přestupek zpochybněna nebo zcela vyloučena. Dále může dojít ke zpochybnění odpovědnosti v případech nepřipustného průtahu v řízení, které by mohly vést k porušení

práva na spravedlivý proces. Tyto případy je třeba posuzovat individuálně vždy s ohledem na ochranu základních práv a právní jistoty účastníků řízení.

4.3 Okolnosti vylučující protiprávnost

Přestupkový zákon se po nabytí účinnosti tímto více přiblížil trestnímu zákoníku. V zákoně č. 200/1990 Sb., v okolnostech vylučující protiprávnost byla dříve ustanovena jen nutná obrana a krajní nouze. V novém přestupkovém zákoně se okolnosti navýšily. V současnosti zde nově nalezneme svolení poškozeného, přípustné riziko a použití zbraně.

Okolnost vylučující protiprávnost od svého vzniku není přestupkem. Od těchto okolností je též potřeba odlišit zánik odpovědnosti. Pokud jsou tyto okolnosti dány před vznikem jednání či při něm, odpovědnostní právní vztah nevznikne. A tímto se od sebe liší. Jelikož u zániku odpovědnosti musí vzniknout odpovědnostní vztah. Jednání zde ztrácí společenskou škodlivost i trestnost. Tímto zaniká právo uložit správní trest nebo čin stíhat.²⁶

Krajní nouze je jednou z forem okolností vylučující protiprávnost. Toto si však leckdo vyloží po svém a následně se odkazuje na ustanovení § 24 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., krajní nouze „*čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem.*“²⁷ Zdali pachatel odvracel nebezpečí či nikoli je na správním orgánu, který ve věci povede řízení. Může se k tomuto přihlídnout při případné výměře trestu.

V § 24 odst. 2, zákona č. 250/2016 Sb., u krajní nouze je dáno „*nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozil, povinen je snášet.*“²⁸ I s tímto musí být počítáno, jelikož hranice překročení krajní nouze je velice tenká.

²⁶ PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 208-209.

²⁷ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 163.

²⁸ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 163.

Nutná obrana je další forma okolnosti vylučující protiprávnost a můžeme ji vyhledat v § 25 zákona č. 250/2016 Sb. Hlavním úkolem nutné obrany je odvracení útoku na zájem chráněný zákonem. Kdo odvrací útok, chrání stejné zájmy, a tímto jedná podle zákona. Útok musí bezprostředně hrozit. Pokud útok nehrozí přímo, tak nebude naplněna nutná obrana.²⁹

O vybočení z nutné obrany jde, pokud obrana byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku (např. střelba po pachateli krádeže, který z místa odchází pryč).

Další zmiňovaná okolnost vylučující protiprávnost je **svolení poškozeného**. Toto svolení může dát kdokoli, kdo je činem dotčen třeba na vlastním majetku. Jedná se převážně o přestupky proti majetku. Svolení má být dobrovolné. Musí být dáno předem nebo současně s jednáním páchající osoby. Tento souhlas se svolením poškozeného se neuplatňuje u ublížení na zdraví.

Přípustné riziko nyní též nalezneme v zákoně č. 250/2016 Sb. Toto vylučuje protiprávnost za okolností převážně při výkonu určité činnosti. Jedná se hlavně o nové techniky či výzkum. Zde při těchto činnostech se bude odvracet nebezpečí, které vzniklo při jejich zavádění. Jedná se o prospěšné činnosti, jako přeprava či skladování nebezpečných látek, poskytnutí zdravotní a lékařské péče, ochrana přírody, jaderná energie a další. Posuzovanou osobou, která za přípustného rizika jedná, má být ten, kdo tuto prospěšnou činnost vykonává při svém zaměstnání nebo postavení. Přímou se musí jednat o společensky prospěšnou činnost, aby se dalo hovořit o přípustném riziku.³⁰

Použití zbraně je poslední z okolností vylučující protiprávnost podle přestupkového zákona. Zde je toto vymezené jako v trestním zákoníku, kde je použití zbraně uvedeno v § 32. U přestupku je toto ustanovení uvedeno v § 28 přestupkového zákona. Konkrétně uvádí, že přestupek nespáchá osoba, která použije zbraň v souladu s podmínkami stanovenými jiným právním předpisem.³¹

Je nutné se ještě zaměřit na pojem zbraň. V různých zákonech může být uvedená různá definice pojmu zbraně. Například podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR se jedná o zbraň střelnou, zbraň bodnou nebo zbraň sečnou. V § 118 trestního zákoníku je

²⁹ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 960.

³⁰ PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo*, 2. vyd. Praha: Leges, 2022, s. 572.

³¹ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s.154.

pojem zbraně definován jako jakýkoli předmět, který může být použit k zesílení útoku proti tělu.³²

Oprávnění použít zbraň je pro kvalifikované osoby, které prošly konkrétním proškolením. Podle zákona mají tyto osoby právo nosit a použít svojí přidělenou zbraň. Jedná se o příslušníky policie České republiky, řídící se podle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, o strážníky městské policie postupující podle zákona č. 219/1999Sb., o Obecní policii, o příslušníky Vojenské policie, kteří postupují podle zákona č. 555/1992 Sb., o Vojenské policii a případně o příslušníky dalších ozbrojených složek. Při splnění podmínek nutné obrany a krajní nouze může zbraň použít i občan. Mělo by se jednat o držitele zbrojního průkazu a o legálně drženou zbraň toto je upraveno podle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu.

V rozhodovací praxi správních orgánů se stále více klade důraz na individuální posouzení každé z okolností vylučujících protiprávnost. Přičemž je nutné zohlednit nejen skutkový stav věci, ale i hodnotové aspekty a společenské souvislosti. Například při hodnocení nutné obrany nebo krajní nouze je třeba zvažovat nejen bezprostřednost hrozby, ale i přiměřenost reakce pachatele. V této souvislosti nabývá na významu role správního uvážení, které musí být vždy pečlivě odůvodněno. Jen tak lze zajistit, že nebude docházet k formalistickému výkladu práva a že rozhodnutí budou odpovídat zásadám spravedlnosti a právní jistoty.

Vzhledem k rozmanitosti životních situací a rychlému technologickému vývoji nabývají okolnosti vylučující protiprávnost na stále větším významu i v kontextu nových společenských výzev. Například použití moderních bezpečnostních systémů, autonomních technologií nebo umělé inteligence. To může v některých případech vést k jednáním, která budou na hraně zákona, avšak z důvodu nutnosti odvrácení hrozby nebo ochrany oprávněného zájmu nebudou považována za protiprávní. V budoucnosti bude nezbytné, aby legislativa i aplikační praxe pružně reagovaly na tyto nové formy chování a dokázaly citlivě vyvažovat potřebu ochrany veřejného pořádku s respektováním práv jednotlivce.

³² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Trestní předpisy*, Sagit, a.s., Ostrava-Hrabůvka, 2024, s. 44.

5 Správní trestání

Na tresty je v přestupkovém právu pohlíženo jako na prostředek ochrany veřejného pořádku, ochrany společnosti i jednotlivců před protiprávními činy. Tohoto je dosaženo úpravou konkrétních správních trestů a ochranných opatření. Ukládání správních trestů je dáno výlučně zákonem. V současném přestupkovém zákoně se užívá termínu „správní trest“. Tento pojem má cílit na to, že se jedná o sankci trestního charakteru. Též u přestupku platí ústavní zásada *nulla poena sine lege*, že jen zákon může stanovit, jaký trest je možno za přestupek uložit.

Stále větší pozornost je také věnována otázce proporcionality a efektivity ukládaných správních trestů. V praxi se prosazuje zásada, že správní tresty by neměly být pouze represivní, ale musí zároveň plnit preventivní a výchovnou funkci. Z tohoto důvodu se posuzuje nejen závažnost přestupku, ale i osobní a majetkové poměry pachatele, jeho věk, motivace a případná lítost. Cílem je dosáhnout spravedlivého postihu, který bude přiměřený skutkovým okolnostem. Zároveň přispěje k tomu, aby pachatel pochopil protiprávnost svého jednání a v budoucnu se jej vyvaroval.

5.1 Správní tresty

Je několik druhů správních trestů uvedených v přestupkovém zákoně. Konkrétně napomenutí, pokuta, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty a zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

První zmiňovaný trest je **napomenutí**. Ukládá se u mírnějších přestupků. Má to spíše formu výchovnou a morální. Dá se předpokládat, že napomenutí bude použito nejčastěji u mladistvých, případně u prvopachatelů. Je ukládáno za přestupky s nízkou mírou společenské škodlivosti. Pachatel takového přestupkového jednání je správním orgánem upozorněn na důsledek protiprávního jednání, který mu ze zákona hrozí. Za předpokladu, že by se dopustil opětovného jednání v budoucnu. Tento trest se ukládá samostatně nebo s jiným správním trestem. Avšak nemůže se uložit společně s pokutou.

Dalším správním trestem je **pokuta**. Jedná se o peněžitý trest ukládaný za přestupky. V přestupkovém zákonu podle § 46 odst. 1, „*pokutu lze uložit ve výši stanoveném zákonem. Není-li výše pokuty zákonem stanovena, pokutu lze uložit ve výši nepřesahující částku 1.000 Kč.*“³³

Výše pokuty v různých zákonech mívá horní i dolní hranici vymezenou. Též zde hraje svoji roli, zda je pokuta ukládána fyzické osobě, právnické osobě, podnikající fyzické osobě.

Pokud se pokuta ukládá mladistvé osobě je maximální výše pokuty snížena na polovinu. Přesto nesmí přesáhnout částku 5.000 Kč. To neplatí, pokud je mladistvý podnikající fyzickou osobou, a spáchal by přestupek v souvislosti se svým podnikáním.

Zákaz činnosti je dalším druhem správního trestu. Týká se činností souvisejících s výkonem zaměstnání, práce nebo jiného pracovního poměru. A to za podmínky, že došlo ke spáchání přestupkového jednání při výkonu těchto činností. Pro představu uvedu stručný příklad. Může se jednat o zákaz řízení všech motorových vozidel, a to za předpokladu, že byl přestupek spáchán řízením motorového vozidla.

Doba zákazu je stanovena zvláštním zákonem. Pokud by stanovena nebyla, je možné uložit tento trest maximálně na 3 roky. Zákon umožňuje zažádat si po uplynutí poloviny doby trestu o upuštění od zbytku trestu. Avšak pozor, pokud s tímto trestem je uložena i pokuta, a tato nebyla uhrazena do zažádání o upuštění trestu, není možné od správního trestu v dané době upustit. Pachatel přestupku je povinný prokázat uhrazení pokuty či její části. Nebo se ve věci musí rozhodnout o úhradě pokuty na splátky anebo o odložení její splatnosti. Při splnění těchto podmínek je možné upustit od vykonání zbytku trestu zákazu činnosti. Tímto ustanovením přestupkového zákona je v současnosti pachatel motivován, aby pokutu uhradil. V minulosti si pachatel přestupku požádal o upuštění zbytku trestu a po vyhovění většinou pokutu nezaplatil.³⁴

Propadnutí věci má pachateli přestupku zabránit přestupek vykonat opětovně. Též mu má odebrat odměnu za spáchaný přestupek. Odměna za přestupek může být například zisk z prodeje získané přestupkovým jednáním. Tento trest se ukládá pouze za předpokladu, že konkrétní věc byla ke spáchání přestupku použita, či k ní byla určena.

³³ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 258.

³⁴ FIALA, Z., FRUMAROVÁ, K., HORZINKOVÁ, E. et al. *Správní právo trestní – 2. aktualizované vydání.* Praha: Leges, 2021, s. 107-108.

Věc použitá je ta, která sloužila ke spáchání přestupku. Věc určená se chápe, jako věc připravená ke spáchání přestupku. Nemusela však být použita. Věc propadnutá již nemůže být použita pro další páchaní přestupků, neboť je pachateli odebrána a jejím majitelem se stává stát. Trest propadnutí věci lze uložit, pokud věc náleží pachateli.³⁵

Trest propadnutí věci není možné uložit za bagatelní přestupky. To znamená, že hodnota věci je v nepoměru se spáchaným přestupkem. Musí se zjistit stav věci k povaze přestupku. Toto se dá zjistit formou odborného vyjádření nebo znaleckým posudkem. Nejsou-li naplněny podmínky pro propadnutí věci, je zde možnost využít ochranné opatření, a to zabrání věci.

Jako předběžné opatření se věc zajistí do doby, než bude určeno rozhodnutím, že bude propadnuta nebo zabrána. Pokud pachatel věc odmítne vydat, bude mu odňata. Vlastníkem věci se stává Česká republika, kdy ve většině případů u těchto věcí za stát celou záležitost vykonává Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Další ze správních trestů je **propadnutí náhradní hodnoty**, jestliže pachatel záměrně znemožní zabavení věci, která by mu byla jinak odebrána. Což znamená, že jí poškodí, prodá, ukryje, zničí, spotřebuje nebo jinak učiní nepoužitelnou. Může mu být místo této věci zabavena jiná majetková hodnota ve stejné výši.³⁶

Jako již v několika případech, i zde podobně jako v trestním zákoníku, se v přestupkovém právu objevuje propadnutí náhradní hodnoty. Musí nastat podmínky podle ustanovení podle § 49, aby mohl být tento trest uložen. V praxi se stává, že prvotně se uloží trest propadnutí věci, a za předpokladu, že pachatel přestupku věc zničí, poškodí atd., může mu být uložen trest propadnutí náhradní hodnoty věci, kterou pachatel znehodnotil. Ve většině případů je tato hodnota dána penězi.

Poslední ze správních trestů je **zveřejnění rozhodnutí o přestupku**. Tento správní trest může být uložen právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, pokud to konkrétní právní předpis umožňuje. Při rozhodování o jeho uložení musí správní orgán zohlednit, aby dopad trestu na soukromí pachatele nebyl nepřiměřený a odpovídal jak povaze spáchaného přestupku, tak jeho závažnosti. Jinými slovy, trest by neměl být

³⁵ FIALA, Z., FRUMAROVÁ, K., HORZINKOVÁ, E. et al. *Správní právo trestní – 2. aktualizované vydání*. Praha: Leges, 2021, s. 109-110.

³⁶ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 277.

nepřiměřeně tvrdý, ale měl by odpovídat tomu, jakého protiprávního jednání se pachatel dopustil.³⁷

Tento trest nelze uložit fyzické osobě. Správní trest směřuje zejména na podnikající osoby, které vystupují na veřejnosti. Případně podnikající osoby jednající s větší klientelou. Uložení tohoto trestu je pro jejich podnikání zásahem do jejich dalších aktivit s možnou novou klientelou. Je zde patrná ztráta určité pověsti podnikající osoby a tento trest by tak měl odvádět fyzické podnikající osoby a právnické osoby od možnosti páchat další přestupky.

Výrokové rozhodnutí musí mít dané náležitosti, jako je lhůta během, které může být rozhodnutí zveřejněno. Konkrétně lhůta by neměla být kratší než 2 měsíce a delší než 6 měsíců. Lhůta začíná běžet po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Výroková část daného rozhodnutí se uveřejňuje formou vyvěšením na úřední desce nebo zveřejněním sdělovacím prostředkem. Vyvěšení na úřední desce je po dobu od 15 dnů do 2 měsíců.

5.2 Ochranné opatření

Ochranné opatření má dvě formy. Jedná se o omezující opatření a zabránění věci nebo náhradní hodnoty. Funkcí ochranného opatření je chránit společnost před protiprávními činy a jejich pachateli. Při jejich ukládání se musí pohlížet na zásadu přiměřenosti a individualizace trestu. Je to jedna z hlavních zásad přestupkového práva, která se nesmí opomínat. Újma vzniklá uložením ochranného opatření by neměla převyšovat povahu spáchaného přestupkového jednání. Uložení ochranného opatření má mít na subjekt přestupku spíše výchovné a preventivní působení. Též se může na toto pohlížet jako na ochranu zájmů chráněných zákonem.

Omezující opatření nalezneme v § 52 zákona č. 250/2016 Sb., které pojednává o zákazu navštěvování specifikovaných veřejně přístupných míst nebo míst, kde probíhají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, případně o povinnost vyhybat se kontaktu

³⁷ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 279-280.

s konkrétní osobou či určitým okruhem osob, nebo povinnost podstoupit odpovídající program zaměřený na zvládání agrese nebo násilného chování.³⁸

Opatření spočívající v zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa se ukládá fyzickým osobám a spočívá v zákazu vstupů na určená prostranství. Pod pojmem veřejně přístupná místa si můžeme představit park, náměstí, obchodní dům, kulturní dům či sportoviště. Zdržením se styku s konkrétní osobou je myšleno např. zákaz kontaktu s členy určitých skupin, fanoušky klubů nebo s partnerem.

Omezující opatření se musí uložit opět s ohledem na přiměřenost a podle závažnosti přestupkového jednání. Tímto opatřením se citelně zasahuje do práv pachatele přestupku. V omezujícím opatření by měla být vymezena místní působnost, na kterou se vztahuje.

Dalším typem omezujícího opatření je např. povinnost pachatele přestupku podrobit se kurzům nebo programům zvládání své agrese. Ukládá se osobám, které se dopouští chování se znaky násilí vůči svým blízkým. Z pohledu společnosti jsou tyto kurzy spíše preventivního rázu.

Zabrání věci je další z forem ochranného opatření. Opatření se uloží, pokud ve věci nebylo možno uložit trest propadnutí věci uvedený v § 48 zákona č. 250/2016 Sb. Ochranné opatření zabrání věci se nedá uložit současně s propadnutím věci.

Zabrání věci je upraveno v § 53 zákona č. 250/2016 Sb., který se týká ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti. Tento institut umožňuje správnímu orgánu rozhodnout o zabrání věci. A to v případě, že do 60 dnů od oznámení příslušné události nebo situace není zjištěna osoba, která by byla podezřelá z jejího spáchání. Pokud v uvedené lhůtě není možné určit konkrétního pachatele, správní orgán není schopen zahájit řízení proti určité osobě, protože není známa žádná osoba, která by mohla být odpovědná. V takovém případě je věc odložena. To znamená, že správní orgán neprovádí další kroky a postupy, dokud se nezjistí nové okolnosti nebo konkrétní podezřelá osoba. Správní orgán tak nemůže zahájit řízení proti konkrétní osobě a věc odloží.

Dále je možné věc zabrat, pokud patří pachateli, kterého nelze pro přestupkové jednání stíhat anebo mu není možné uložit trest. Jedná se o osoby s nízkým věkem či nepříčetné. Mezi další důvody je možné zařadit amnestii, smrt, zánik právnické osoby nebo promlčení.

³⁸ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 286-287.

Další možnost využití opatření zabrání věci je proti pachateli, kterému věc náleží, avšak bylo u jeho osoby od uložení trestu upuštěno nebo podmíněně upuštěno.

Zabrání věci se využije proti pachateli, kterému daná věc nenáleží, nebo mu nenáleží zcela. Poslední možnost využití tohoto opatření je, že vlastník věci není znám. Podezřelý se k věci nemusí hlásit.

Zabrat lze věc ve výše uvedených případech, jestliže to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obdobný obecný zájem. Tyto podmínky pro zabrání věci nemusí být splněny, jedná-li se o věc, která je výnosem z přestupku. Ve všech případech zabrání věci se vlastníkem stává stát.

Zabrání náhradní hodnoty je uvedeno v § 54 zákona č. 250/2016 Sb., kde je dáno, že osoba, které patří věc, jež by mohla být zabavena, danou věc před jejím zabráním úmyslně zničí, poškodí, prodá, skryje, učiní nepoužitelnou nebo ji jiným způsobem spotřebuje. Případně jinak znemožní její zabavení může jí být nařízeno zabavení jiné majetkové hodnoty. Tato náhradní hodnota může být stanovena až do výše odpovídající původní hodnotě dané věci.³⁹

Náhradní hodnotou jsou převážně peníze. Po uložení tohoto opatření je vlastníkem hodnoty stát.

Správní tresty plní nejen represivní, ale také preventivní a výchovnou funkci. Jejich cílem není pouze potrestání pachatele, ale i předcházení dalším přestupkovým jednáním. Systém správních trestů je proto nastaven tak, aby postihoval protiprávní jednání přiměřeným způsobem s ohledem na jeho závažnost a okolnosti spáchání. Například u mladistvých pachatelů se častěji využívají mírnější tresty jako je napomenutí, které má především výchovný charakter. Naopak u závažnějších přestupků či recidivistů se ukládají přísnější sankce jako například zákaz činnosti nebo vyšší pokuty. Správní trestání tak představuje důležitý nástroj pro udržení veřejného pořádku a ochranu práv jednotlivců i společnosti.

³⁹ KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019, s. 299.

6 Postup PČR v řízení o přestupcích

V této kapitole bude charakterizována činnost PČR v řízení o přestupcích. Bude popsán postup před zahájením řízení o přestupcích, oznamování přestupků a oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech. Na konci kapitoly bude rozebráno odložení a předání věci.

Řízení o přestupcích je postup správních orgánů, jejichž hlavním úkolem je posoudit, zda byl spáchán skutek, kdo tento skutek spáchal a podle toho uložit pachateli trest.

Řízení o přestupcích je upraveno v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v části třetí. Dále existují speciální zákony obsahující skutkové podstaty přestupků, které mohou vzhledem k obecné úpravě uvedené v přestupkovém zákoně upřesňovat některá obecná ustanovení, upravit určitou věc odlišně případně vyloučit užití obecných ustanovení. Tam, kde přestupkový zákon nebo speciální zákony neobsahují žádnou úpravu, postupuje se subsidiárně podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Některé postupy v řízení o přestupcích dále rozvádí Závazný pokyn policejního prezidenta č. 221/2021.

6.1 Postup před zahájením řízení

Orgán policie přijímá od fyzických a právnických osob, jiných orgánů veřejné moci nebo z vlastní činnosti podněty k zahájení řízení o přestupku. Orgán policie má ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, možnosti a oprávnění k zajištění konkrétních důkazních prostředků. Tyto prostředky se využijí v následném dokazování před správním orgánem.

Orgán policie může požadovat vysvětlení od osob, které mohou pomoci objasnit pachatele či skutečnosti spáchaného přestupku. Osobu je možno vyzvat k **podání vysvětlení** na stanovenou dobu a místo. O tomto je sepsán úřední záznam o podání vysvětlení. Tento záznam však není listinným důkazem ani důkazním prostředkem. Slouží pro zjištění stavu protiprávního jednání a jeho pachatele a případně se z něho dá

posoudit, zda je možné zahájení řízení ve věci. Pokud se osoba na výzvu nedostaví bez udání důvodu, je možno tuto osobu nechat předvést anebo jí případně uložit pořádkovou pokutu do výše 50.000 Kč. Ustanovení podání vysvětlení nalezneme v § 61 zákona č. 273/2008 Sb.

V rámci šetření přestupku se využije oprávnění **prokázání totožnosti**, které je uvedeno v § 63 zákona č. 273/2008 Sb. Prokázáním totožnosti se rozumí jméno, příjmení, datum narození a adresa místa trvalého pobytu osoby. Pokud se osobu nepodaří ztotožnit, může být pro účely zjištění totožnosti předvedena. K prokázání totožnosti je policista oprávněn vyzvat podezřelou osobu nebo osobu zdržující se v místě spáchaného přestupkového jednání. Všechny oprávnění k vyzvání prokázání totožnosti jsou uvedeny již ve zmiňovaném § 63 odst. 2, zákona č. 273/2008 Sb. Pokud se nezdaří zjistit totožnost osoby do 24 hodin od předvedení, musí být ihned propuštěna na svobodu.

Orgán policie může u jednání spjatého s přestupkem využít ustanovení **zajištění osoby**. Zajištění se použije proti osobě, která by mohla v přestupkovém jednání pokračovat nebo je předpoklad, že bude svým jednáním mařit objasnění přestupku. Využití tohoto ustanovení je zásahem do omezení osobní svobody. Od zajištění osoby může toto omezení osobní svobody trvat nejdéle 24 hodin a není možné překročení stanovené doby. Proto se toto oprávnění využívá jen v případech uvedených v § 26 zákona č. 273/2008 Sb.

Během prováděného šetření před zahájením řízení orgán policie provede, je-li to nutné, **ohledání místa** přestupku. Na uvedeném místě se zjišťují a případně zajišťují důkazní prostředky. Může se jednat o věcné důkazy, které by mohly být zničeny či ztraceny. I když není znám pachatel přestupkového jednání, důkazní prostředek se zajistí pro jeho využití u správního orgánu.

6.2 Oznamování přestupků

Oznamování přestupků orgánem Policie je jedna z činností před zahájením řízení o přestupku. Pokud orgán Policie České republiky anebo jiný orgán veřejné moci má podezření, že bylo spácháno přestupkové jednání, a není-li příslušný přestupek projednat,

musí věc podle § 73 přestupkového zákona oznámit bez zbytečného odkladu příslušnému správnímu orgánu.

Oznámení by mělo mít základní náležitosti, jako uvedení podezřelého z přestupku, je-li znám, popis skutkového děje, místa a času, uvedení všech známých důkazních prostředků. Oznámení má obsahovat co nejvíce zjištěných informací, aby konkrétní správní orgán mohl věc posoudit. Oznamovatel by do oznámení měl uvést všechny jemu známé skutečnosti.

6.2.1 Oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech

Oznamování přestupku orgánem policie ve zvláštních případech nalezneme v ustanovení § 74 odst. 1, zákona č. 250/2016 Sb., je uloženo, že „*orgán policie učiní nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zjištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, nasvědčují-li okolnosti tomu, že byl spáchán přestupek.*“

Jedná se o výčet přestupků, kde bude orgán policie oznamovat „

- a) *proti veřejnému přestupku,*
- b) *proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k ublížení na zdraví,*
- c) *proti majetku,*
- d) *proti pořádku ve státní správě spáchaný porušením povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje,*
- e) *proti pořádku v územní samosprávě,*
- f) *podle zákona o silničním provozu, nejde-li o přestupek provozovatele vozidla podle § 125f,*
- g) *na úseku požární ochrany, nebo*
- h) *o němž to stanoví jiný zákon.*“⁴⁰

⁴⁰ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář.* 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 373.

Ve výše uvedených přestupcích orgán policie provádí šetření a sběr důkazních prostředků. Tyto dokumenty získané šetřením orgánu policie následně slouží správnímu orgánu jako prostředek dokazování. Jedná se zejména o úřední záznam sepsaný orgánem policie. Úřední záznam obsahuje shrnutí důkazních skutečností, avšak není při správním řízení brán za důkaz. Jen jeho obsah je důležitý při rozhodování.

Protokol o oznámení přestupku je přiložen k úřednímu záznamu. Oznámení se vystavuje jen při daném podezření ze spáchání přestupku. Je zde lhůta, a to 30 dnů ode dne, kdy se orgán policie o přestupku dozví. Tato lhůta slouží pro šetření o přestupku.

6.3 Odložení a předání věci

Orgán policie může věc také odložit anebo předat jinému orgánu, který je k tomuto příslušný. Odložení a předání věci nastává za okolností uvedených v ustanovení § 74 odst. 3, zákona č. 250/2016 Sb.

Předání věci dle § 74 odst. 3 písm. a) znamená, že orgán policie po sepsání úředního záznamu věc předá příslušnému správnímu orgánu, za předpokladu, že se jedná o jednání mající znaky přestupku (například pokud je podezřelým voják, policista apod.). Pokud je zjištěno, že se ve věci jedná o trestný čin, bude věc předána orgánu činnému v trestním řízení (na Službu kriminální policie a vyšetřování).⁴¹

Odložení věci nastane za předpokladu, že nelze přestupek projednat nebo není podezření na přestupek, přestupek se ve lhůtě 30 dnů nestihl projednat anebo se ve lhůtě 30 dnů nepodařilo zjistit osobu pachatele. Odložení, může pominout za předpokladu, že dalším šetřením bude zjištěn konkrétní podezřelý ze spáchání přestupku. Věc se následně oznámí.

O těchto opatřeních musí být oznamovatel, který konkrétní jednání oznámil, na požádání vyrozuměn orgánem policie, a to do 30 dnů od oznámení. Oznamovatel může být vyrozuměn telefonicky, písemně nebo ústně.

⁴¹ BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, 8 s. 373-377.

6.4 Vyřízení přestupku příkazem na místě

Přestupek lze v zákonem vymezených případech vyřídit také příkazem na místě, což je zkrácená forma správního řízení. Ustanovení § 91 odst. 2 písm. a) přestupkového zákona stanoví, že orgán policie může uložit pokutu příkazem na místě za přestupek proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky, také za přestupek proti pořádku v územní samosprávě, za přestupek proti veřejnému pořádku, přestupek proti občanskému soužití a přestupek proti majetku.

Uložení pokuty příkazem na místě je možné, pokud nestačí domluva a obviněný nebo osoba jednající za obviněného, který je právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku. Příkazem na místě lze uložit pokutu nejvýše 10.000 Kč. Mladistvému obviněnému lze příkazem na místě uložit pokutu nejvýše 2.500 Kč, to neplatí, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou. V tom případě lze uložit pokutu až do výše 10.000 Kč.

V rámci tohoto zkráceného řízení zákon umožňuje, aby u vybraných přestupků byla pokuta projednána příkazem na místě orgány Policie České republiky, orgány Vojenské policie, strážníkem obecné policie a jinými kontrolními orgány.

7 Kazuistika z policejní praxe

V této kapitole uvedu několik statistických údajů pomocí tabulek vedených na Územním odboru Ústí nad Labem a jeho Obvodních odděleních. Tabulky slouží k celkovému přehledu navýšení či poklesu přestupků. V daných tabulkách jsou zaznamenány údaje o přestupkovém jednání v daných dobách. Konkrétně zde bude viditelné porovnání, zda došlo v období před pandemií covid-19 a po ní ke snížení nebo navýšení přestupků. Též zde bude patrné, zda došlo ke snížení či nárustu počtu přestupků a ke změně jejich struktury. V statistikách není možné zjistit strukturu evidovaných přestupků, které byly v dané době řešeny PČR Územního odboru Ústí nad Labem. Proto bylo provedeno samostatné vyhledání přestupků v systému ETŘ (evidence trestního řízení) v daném období, za účelem zjištění jejich struktury. Konkrétně byla provedena statistika přestupků majetkového charakteru a občanského soužití. Tyto přestupky jsou v největší míře evidovány Obvodními odděleními PČR.

7.1 Statistické údaje

Po písemné či telefonické žádosti lze konkrétní statistiky přestupků získat od Územního odboru Policie České republiky, a to za předpokladu, že tyto statistiky eviduje. Tímto byly získané statistiky přestupků Územního odboru Ústí nad Labem, který si statistiky přestupků eviduje. Předmětné statistiky nerozlišují, jak byly přestupky zpracovány či dořešeny. Též nerozlišují, zda se jedná o přestupky na úseku majetku, občanského soužití nebo v dopravě. Územní odbor Ústí nad Labem neeviduje přestupky vyřízených příkazem na místě. Pod tento odbor spadá sedm obvodních oddělení PČR a jedno oddělení hlídkové služby.

Prvotně bude porovnána statistika celkového počtu přestupků na Územním odboru Ústí nad Labem a jeho Obvodních odděleních Policie České republiky. Předmětné porovnání bude za roky 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 a 2023. Porovnání je v celkovém počtu zaevidovaných přestupků bez příkazu na místě, počet jejich objasnění, srovnání objasněnosti s následným pořadím jednotlivých oddělení. Statistická data jsou konkrétně

za celý rok. Vždy se jedná o období od měsíce ledna do měsíce prosince daného roku. Posuzovaná oddělení jsou Obvodní oddělení Ústí nad Labem, Střekov, Neštětice, Chlumec, Trmice, Všebořice, Krásné Březno a Oddělení hlídkové služby.

Obvodní oddělení Ústí nad Labem má proti ostatním oddělením větší celkový počet zpracovaných přestupků. Oddělení je umístěné v centru města a v tomto teritoriu je vysoká intenzita nákupních center. Pod oddělení spadá vlakové nádraží, autobusové nádraží a hotely. Proto se zde přes den i v noci nachází větší množství lidí než v jiných obvodech. Z osobní zkušenosti může autor uvést, že zatíženost je na tomto obvodu vysoká. To je spojené s nedostatkem policistů na obvodním oddělení.

Obvodní oddělení Střekov se nachází v zástavbě panelových domů s bytovými jednotkami. Tímto zde není zprvu patrná taková kumulace lidí jako v nákupních centrech. Avšak mají ve svém území jedno z větších sídlišť v Ústí nad Labem.

Obvodní oddělení Neštětice se též nachází umístěné v oblasti mezi sídlišti pod který spadá i vyhlášená městská část Mojžíř. V této čtvrti se nachází větší množství sociálně slabých obyvatel.

Obvodní oddělení Chlumec má ve svém území spíše rodinné zástavby. Není zde větší společenský děj.

Obvodní oddělení Trmice se nachází v Trmicích pod které spadají městské části Předlice. Tato lokalita je nazývána vyloučenou lokalitou. Místo pohybu a spíše pobytu kriminálně závadových osob.

Obvodní oddělení Všebořice má ve svém území z větší míry rodinné zástavby a několik obchodů. Nyní bylo území Obvodního oddělení Ústí nad Labem částečně přenecháno Obvodnímu oddělení Všebořice. Konkrétně celý komplex Krajské zdravotní Masarykovy nemocnice. Pod toto oddělení spadá i zimní stadion.

Obvodní oddělení Krásné Březno má ve svém teritoriu panelákové domy s byty a několik menších obchodů.

Poslední statistická data jsou od oddělení Hlídkové služby Ústí nad Labem. Jak už z názvu této služby vyplývá jedná se o hlídkovou službu. Pod tuto spadají všechny území uvedených obvodních oddělení v Ústí nad Labem. Mají své služby plánované dle potřeb uvedených oddělení nebo podle páchané trestné a přestupkové činnosti.

Tabulka 1: Přehled evidovaných přestupků v letech 2018-2019.⁴²

ÚO Ústí n/L	Celkový počet přestupků			Nárůst/ Pokles	Počet objasněných přestupků			Nárůst/ Pokles	srovnání objasněnosti v %			Pořadí (dle 2019%)
	2018	2019	Rozdíl	%	2018	2019	Rozdíl	%	2018%	2019%	Rozdíl	
ÚL- město	1 553	1 759	206	13,3	1 044	1 184	140	13,4	67,2	67,3	0,1	5
Střekov	510	399	-111	-21,8	355	322	-33	-9,3	69,6	80,7	11,1	2
Neštětice	530	523	-7	-1,3	398	397	-1	-0,3	75,1	75,9	0,8	3
Chlumec	282	278	-4	-1,4	169	155	-14	-8,3	59,9	55,8	-4,2	8
Trmice	381	383	2	0,5	261	259	-2	-0,8	68,5	67,6	-0,9	4
Všebořice	480	344	-136	-28,3	294	220	-74	-25,2	61,3	64,0	2,7	7
Krásné Březno	599	516	-83	-13,9	415	337	-78	-18,8	69,3	65,3	-4,0	6
OHS	834	662	-172	-20,6	834	662	-172	-20,6	100,0	100,0	0,0	1
Celkem	5169	4864	-305	-5,9	3770	3536	-234	-6,2	72,9	72,7	-0,2	

Z tabulky je patrné, že za roční období roků 2018 a 2019 je na Obvodních odděleních patrné snížení přestupků. Za rok 2018 byl celkový počet evidovaných přestupků 5169 a za rok 2019 byl 4864. Přičemž celkové objasnění přestupků v daném období se též snížilo.

Tabulka 2: Přehled evidovaných přestupků v letech 2019-2020.⁴³

ÚO Ústí n/L	Celkový počet přestupků			Nárůst/ Pokles	Počet objasněných přestupků			Nárůst/ Pokles	srovnání objasněnosti v %			Pořadí (dle 2020%)
	2019	2020	Rozdíl	%	2019	2020	Rozdíl	%	2019%	2020%	Rozdíl	
ÚL- město	1 759	1 519	-240	-13,6	1 184	1 023	-161	-13,6	67,3	67,3	0,0	6
Střekov	399	408	9	2,3	322	302	-20	-6,2	80,7	74,0	-6,7	2
Neštětice	523	584	61	11,7	397	424	27	6,8	75,9	72,6	-3,3	3
Chlumec	278	232	-46	-16,5	155	145	-10	-6,5	55,8	62,5	6,7	7
Trmice	383	446	63	16,4	259	304	45	17,4	67,6	68,2	0,5	5
Všebořice	344	301	-43	-12,5	220	175	-45	-20,5	64,0	58,1	-5,8	8
Krásné Březno	516	485	-31	-6,0	337	341	4	1,2	65,3	70,3	5,0	4
OHS	662	533	-129	-19,5	662	533	-129	-19,5	100,0	100,0	0,0	1
Celkem	4864	4508	-356	-7,3	3536	3247	-289	-8,2	72,7	72,0	-0,7	

Z tabulky č. 2 vyplývá, že za roční období roků 2019 a 2020 je na Obvodních odděleních opětovně patrné snížení přestupků. Za rok 2019 byl celkový počet přestupků 4864 a za rok 2020 byl 4508 přestupků. Rozdíl tohoto období let 2019 a 2020 je vidět pokles evidovaných přestupků. Vyhodnocení se opět zaměřuje na celkový počet zaevidovaných přestupků bez uložených příkazů na místě. Stále jsou posuzovaná

⁴² Interní databáze Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz.

⁴³ Interní databáze Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz.

Obvodní oddělení Ústí nad Labem, Střekov, Neštětice, Chlumec, Trmice, Všebořice, Krásné Březno a Oddělení hlídkové služby.

Tabulka 3: Přehled evidovaných přestupků v letech 2020-2021.⁴⁴

ÚO Ústí n/L	Celkový počet přestupků				Počet objasněných přestupků				srovnání objasněnosti v %			Pořadí (dle 2021%)
	2020	2021	Rozdíl	%	2020	2021	Rozdíl	%	2020%	2021%	Rozdíl	
ÚL- město	1 519	1 746	227	14,9	1 023	1 095	72	7,0	67,35	62,71	-4,6	4
Střekov	408	464	56	13,7	302	347	45	14,9	74,02	74,78	0,8	2
Neštětice	584	510	-74	-12,7	424	308	-116	-27,4	72,60	60,39	-12,2	7
Chlumec	232	296	64	27,6	145	185	40	27,6	62,50	62,50	0,0	5
Trmice	446	426	-20	-4,5	304	260	-44	-14,5	68,16	61,03	-7,1	6
Všebořice	301	355	54	17,9	175	162	-13	-7,4	58,14	45,63	-12,5	8
Krásné Březno	485	470	-15	-3,1	341	298	-43	-12,6	70,31	63,40	-6,9	3
OHS	533	767	234	43,9	533	767	234	43,9	100,00	100,00	0,0	1
Celkem	4508	5034	526	11,7	3247	3422	175	5,4	72,03	67,98	-4,05	

Z tabulky č. 3 vyplývá, že za roční období roků 2020 a 2021 je na Obvodních odděleních patrný nárůst přestupků. Za rok 2020 byl celkový počet přestupků 4508 a za rok 2021 byl 5034 přestupků. Zde je patrný nárůst v době od roku 2020 do 2021. Statistika je zaměřena na celkový počet zaevidovaných přestupků bez uložených příkazů na místě, srovnání objasněnosti s následným pořadím jednotlivých oddělení.

Tabulka 4: Přehled evidovaných přestupků v letech 2021-2022.⁴⁵

ÚO Ústí n/L	Celkový počet přestupků				Počet objasněných přestupků				srovnání objasněnosti v %			Pořadí (dle 2022%)
	2021	2022	Rozdíl	%	2021	2022	Rozdíl	%	2021%	2022%	Rozdíl	
ÚL- město	1 746	1 689	-57	-3,3	1 095	879	-216	-19,7	62,71	52,04	-10,7	6
Střekov	464	332	-132	-28,4	347	241	-106	-30,5	74,78	72,59	-2,2	3
Neštětice	510	524	14	2,7	308	259	-49	-15,9	60,39	49,43	-11,0	7
Chlumec	296	376	80	27,0	185	283	98	53,0	62,50	75,27	12,8	2
Trmice	426	448	22	5,2	260	301	41	15,8	61,03	67,19	6,2	4
Všebořice	355	311	-44	-12,4	162	141	-21	-13,0	45,63	45,34	-0,3	8
Krásné Březno	470	393	-77	-16,4	298	249	-49	-16,4	63,40	63,36	0,0	5
OHS	767	305	-462	-60,2	767	305	-462	-60,2	100,00	100,00	0,0	1
Celkem	5034	4378	-656	-13,0	3422	2658	-764	-22,3	67,98	60,71	-7,27	

Z tabulky č. 4 vyplývá, že v období od roků 2021 a 2022 na Územním odboru Ústí nad Labem je patrný pokles celkových zaevidovaných přestupků. Za rok 2021 byl

⁴⁴ Interní databáze Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz.

⁴⁵ Interní databáze Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz.

celkový počet přestupků 5034 a za rok 2022 byl 4378 přestupků. V tomto období je patrný pokles evidovaných přestupků. Předkládaná tabulka opět eviduje i počet objasněnosti evidovaných přestupků za každé obvodní oddělení PČR. V statistice opět není vedeno přestupků uložených příkazem na místě. V uvedené statistice je pro přehled uvedeno i celkové srovnání objasněnosti.

Tabulka 5: Přehled evidovaných přestupků v letech 2022-2023.⁴⁶

ÚO Ústí n/L	Celkový počet přestupků				Počet objasněných přestupků				srovnání objasněnosti v %			Pořadí (dle 2023%)
	2022	2023	Rozdíl	%	2022	2023	Rozdíl	%	2022%	2023%	Rozdíl	
ÚL- město	1 689	1 751	62	3,7	879	1 023	144	16,4	52,04	58,42	6,4	6
Sřekov	332	424	92	27,7	241	333	92	38,2	72,59	78,54	5,9	2
Neštěnice	524	590	66	12,6	259	321	62	23,9	49,43	54,41	5,0	7
Chlumec	376	391	15	4,0	283	286	3	1,1	75,27	73,15	-2,1	3
Trmice	448	523	75	16,7	301	364	63	20,9	67,19	69,60	2,4	4
Všebořice	311	349	38	12,2	141	152	11	7,8	45,34	43,55	-1,8	8
Krásné Březno	393	421	28	7,1	249	246	-3	-1,2	63,36	58,43	-4,9	5
OHS	305	240	-65	-21,3	305	240	-65	-21,3	100,00	100,00	0,0	1
Celkem	4378	4689	311	7,1	2658	2965	307	11,6	60,71	63,23	2,52	

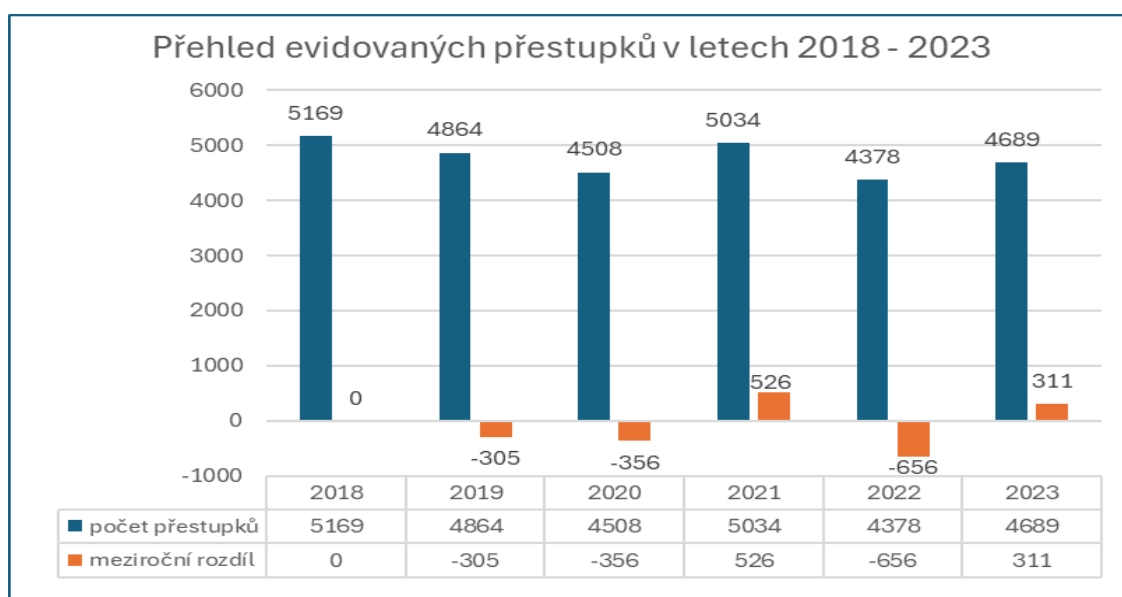
Z tabulky č. 5 je patrné, že v období od roků 2022 a 2023 na Územním odboru Ústí nad Labem je evidentní nárůst celkových zaevidovaných přestupků. Za rok 2022 byl celkový počet přestupků 4378 a za rok 2023 byl 4689 přestupků. Objasněnost přestupkové jednání v tomto roce vzrostla. Na prvních příčkách je vždy Oddělení Hlídkové služby Ústí nad Labem. Nemusí evidovat přestupky s neznámým pachatelem. Toto zpracovávají Obvodní oddělení PČR.

Autorem byl zpracován pro lepší přehled graf o evidovaných přestupcích. Přehled evidovaných přestupků za sledované období od roku 2018 do roku 2023 na území Územního odboru Ústí nad Labem byly získané data.

V grafu znázorňuje modrá barva celkový počet evidovaných přestupků na území Územního odboru Ústí nad Labem. Oranžová barva představuje meziroční rozdíl proti předešlému roku.

⁴⁶ Interní databáze Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz.

Graf 1: *Přehled evidovaných přestupků v letech 2018-2023⁴⁷*

Vypracovaný graf znázorňuje přehled evidovaných přestupků za sledované období. Je z něho zřejmé, že celkový počet přestupků během daného období činí celkový počet 28 642 přestupkových případů. Z grafu je patrné, že každý sledovaný rok má rozdílné hodnoty. Prvotně je zde v roce 2018 evidentní nárůst na celkovou hodnotu 5169 evidovaných přestupků s následným poklesem v letech 2019 na celkových 4864 evidovaných přestupků. To je celkový pokles v roce 2019 o 305 přestupků. Za rok 2020 je zde opět pokles o 356 přestupků na celkovou hodnotu 4508 zaevidovaných přestupků. Avšak v roce 2021 byl velký nárůst o 526 přestupků proti roku 2020. Tímto v roce 2021 byl celkový počet přestupků na hodnotě 5034. V roce 2022 je dle grafu viditelný značný pokles o 656 přestupků oproti roku 2021. Tímto za rok 2022 byl celkový počet přestupků na hodnotě 4378. Za rok 2023 je evidovaný nárůst přestupků o 311 více. Celkový počet evidovaných přestupků v roce 2023 byl na hodnotě 4689.

Zde by autor zmínil, že novelou trestního zákoníku od 1. 10. 2020 došlo u majetkových deliktů k navýšení hranice způsobené škody mezi přestupkem a trestným činem z 5.000 Kč na 10.000 Kč. To mohlo výrazně ovlivnit předložené statistiky přestupků.

Větší pokles v roce 2020 mohl být zapříčiněn opatřeními v rámci pandemie. Pandemie covidu-19 je epidemie virového onemocnění koronaviru SARS-CoV-2, která vypukla v Číně. První případy onemocnění na českém území byly potvrzeny začátkem

⁴⁷ Graf 1: zdroj dat: ETR – Územního odboru Ústí nad Labem: Odbor statistik a analýz, (zpracováno autorem).

roku 2020. Toto onemocnění vypuklo rychlým nástupem nakažených osob. Vláda ČR se s takovou pandemickou situací nesetkala řadu let. Proto bylo přijato prvních epidemiologických opatření ze strany státu dne 11. 3. 2020 uzavřením školských zařízení, univerzit včetně mateřských škol. Výuka probíhala na distanční formě. Znamenalo to přechod na online výuku pro žáky a studenty školních zařízení. S tímto byla spojena přítomnost rodinných příslušníků nebo zákonných zástupců u mladších žáků. S opatřením byla dočasně uzavřena většina státních hranic České republiky pro cizince. Avšak s výjimkou osob, které měly důvod k přechodu hranic (např. pracovníci, osoby se zdravotními problémy). Vláda nařídila různé formy karanténních opatření. Včetně omezení volného pohybu osob a zavedení povinných karantén pro osoby, které se vrátily ze zahraničí. Bylo omezeno opuštění domovů, a to jen na nezbytné účely (např. nákup potravin, cesta do práce). Pokud k tomu neměli důvod nesměli cestovat mimo území okresů. Na hranicích okresů byly postavené hlídky převážně z řad Policie České republiky. Většina lidí pracovala ze svého domova, zdali to jejich povolání umožnilo.

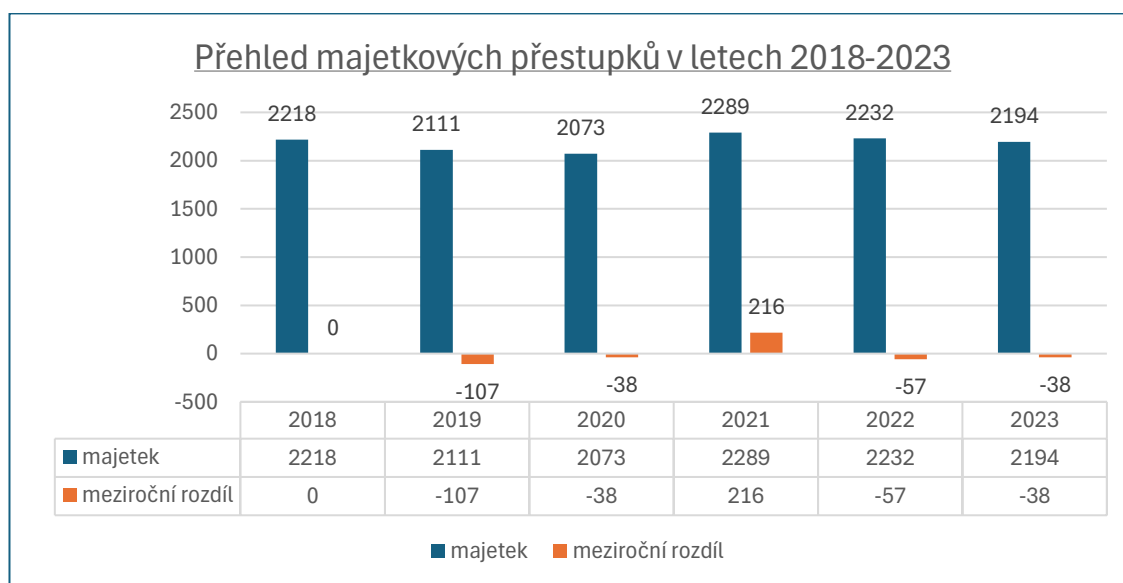
Tato opatření pokračovala, kdy dne 12. 3. 2020 byl vyhlášen první nouzový stav. Nouzový stav byl vyhlášen v reakci na rychlý nárůst počtu případů covid-19 a rostoucí hrozbu šíření viru. Trval 30 dní a byl následně prodloužen. Vláda několikrát prodlužovala první nouzový stav, a to až do měsíce května 2020. Druhý nouzový stav byl vyhlášen po zhoršení situace na podzim 2020, kdy počet nových případů covid-19 rychle rostl. V rámci nouzového stavu byly znovu zavedeny přísné restrikce. Mezi restrikce patřilo omezení otevření obchodů, restaurací, fitness center a dalších veřejných zařízení. Tento nouzový stav byl vyhlášen v reakci na velmi vážnou situaci v průběhu třetí vlny pandemie, kdy nemocnice čelily kritickému přetížení. Nouzový stav trval až do konce května 2021. Po výrazném nárůstu počtu nakažených, který následoval po letních měsících byl vyhlášen čtvrtý nouzový stav. Tento měl trvat dalších 30 dní. Nouzový stav byl následně prodloužen až do prosince 2021. Poslední nouzový stav skončil 25. 2 2022.

Nouzový stav v České republice trval několik měsíců v různých časových obdobích. Vláda České republiky nouzové stavy opakovaně prodlužovala v závislosti na závažnosti pandemie a epidemiologické situace. Opatření vlády se měnila podle vývoje pandemie, počtu nakažených a kapacitách zdravotnického systému. V průběhu roku 2020 a 2021 došlo k několika vlnám pandemie. Vláda musela reagovat na nové výzvy rychle a pružně.

Výkon služby PČR během pandemie covid-19 byl velmi náročný a vyžadoval flexibilitu a rychlé přizpůsobení se novým podmínkám. Policie České republiky nejen, že musela dohlížet na dodržování restrikcí, ale také aktivně pomáhala ve zdravotnických a krizových operacích. Podporovala státní orgány v boji proti pandemii. V roce 2021 je z grafu evidentní nárůst evidovaných přestupků, avšak v roce 2022 bylo výrazné snížení evidovaného množství přestupků. Začátkem roku 2022 již končila opatření spjatá s pandemií.

Územním odborem Ústí nad Labem není zpracována žádná statistika struktury evidovaných přestupků. Statistiku si neevidují. Autorem bylo provedeno po ústním souhlasu od vedení PČR Územního odboru Ústí nad Labem šetření v rámci policejního systému ETR (evidence trestního řízení). Použití těchto dat slouží pouze k vypracování bakalářské práce. V tomto systému PČR bylo provedeno komplexních dotazů na uvedené přestupky za období od roku 2018 do roku 2023. Dále bylo vyhodnoceno evidovaných přestupků na každém Obvodním oddělení v Ústí nad Labem. Tyto evidované přestupky byly dále rozděleny na přestupky proti majetku podle § 7 zákona č. 251/2016 Sb., a přestupky proti občanskému soužití podle § 8 zákona č. 251/2016 Sb. Proto bylo autorem zpracováno grafů pro přehledné využití těchto zjištěných dat.

Graf 2: Přehled evidovaných majetkových přestupků v letech 2018-2023⁴⁸

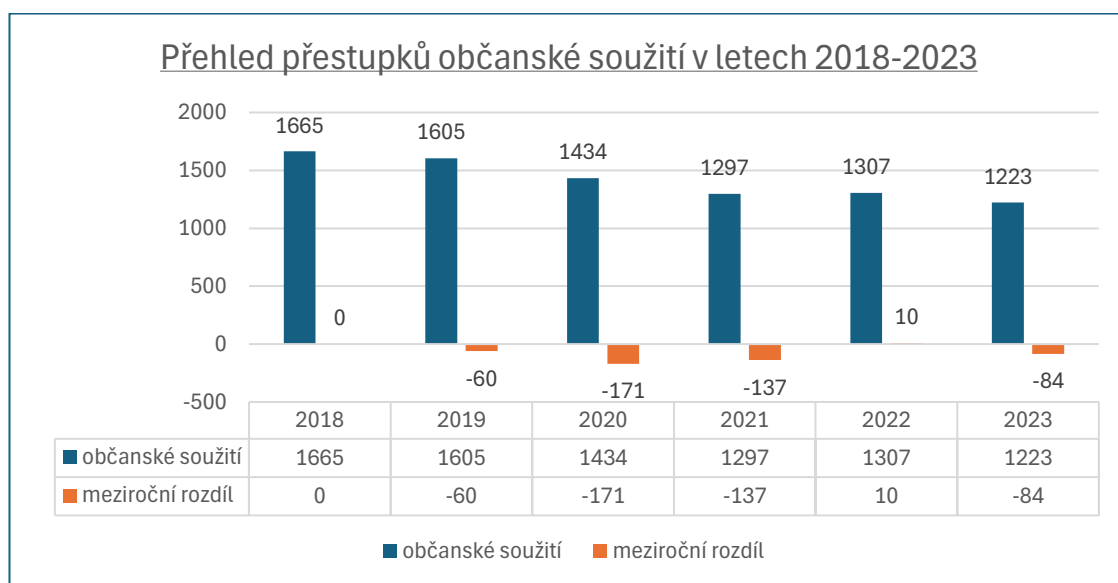
Vypracovaný graf znázorňuje přehled evidovaných majetkových přestupků za sledované období. Je z něho zřejmé kolik přestupků bylo za každý rok evidováno

⁴⁸ Graf 2: Přehled evidovaných majetkových přestupků v letech 2018-2023 (Zdroj: vlastní zpracování)

Obvodními odděleními v Ústí nad Labem. Z grafu je patrné, že každý sledovaný rok má rozdílné hodnoty. Prvotně je zde v roce 2018 evidentní nárůst na celkovou hodnotu 2218 evidovaných přestupků s následným poklesem v letech 2019 na celkových 2111 evidovaných přestupků. To je celkový pokles v roce 2019 o 107 přestupků. Za rok 2020 je zde opět pokles o 38 přestupků na celkovou hodnotu 2073 zaevidovaných přestupků. Avšak v roce 2021 byl velký nárůst o 216 přestupků proti roku 2020. Tímto v roce 2021 byl celkový počet přestupků na hodnotě 2289. V roce 2022 je dle grafu viditelný značný pokles o 57 přestupků oproti roku 2021. Tímto za rok 2022 byl celkový počet přestupků na hodnotě 2232. Za rok 2023 je evidovaný pokles přestupků o 38. Celkový počet evidovaných přestupků v roce 2023 byl na hodnotě 2194.

Z grafu vyplývá, že v době před pandemií bylo evidováno více majetkových přestupků. V roce 2020 zde byl razantní pokles. Tento pokles mohl být spjatý s opatřeními v rámci pandemie. Avšak v roce 2021 je zde opětovný nárůst. V roce 2022 je zde mírný pokles evidovaných přestupků. Pokles pokračoval i v době po pandemii.

Graf 3: Přehled evidovaných přestupků občanského soužití v letech 2018-2023⁴⁹

Vypracovaný graf znázorňuje přehled evidovaných přestupků proti občanskému soužití za sledované období. Je z něho zřejmé kolik přestupků bylo za každý rok evidováno Obvodními odděleními v Ústí nad Labem. Z grafu je patrné, že každý sledovaný rok má rozdílné hodnoty. Prvotně je v roce 2018 evidentní nárůst na celkovou hodnotu 1665 evidovaných přestupků s následným poklesem v letech 2019 na celkových

⁴⁹ Graf 3: Přehled evidovaných přestupků občanského soužití v letech 2018-2023 (Zdroj: vlastní zpracování)

1605 evidovaných přestupků. To je celkový pokles v roce 2019 o 60 přestupků. Za rok 2020 je zde opět pokles o 171 přestupků na celkovou hodnotu 1434 zaevidovaných přestupků. Avšak v roce 2021 byl velký úbytek o 137 přestupků proti roku 2020. Tímto v roce 2021 byl celkový počet přestupků na hodnotě 1297. V roce 2022 je dle grafu viditelný malý nárůst o 10 přestupků oproti roku 2021. Tímto za rok 2022 byl celkový počet přestupků na hodnotě 1307. Za rok 2023 je evidovaný pokles přestupků o 84. Celkový počet evidovaných přestupků v roce 2023 byl na hodnotě 1223.

7.2 Konkrétní případ řešení přestupkového jednání

Jedním z nejčastěji řešených přestupkových jednání na Obvodním oddělení Ústí nad Labem – město jsou krádeže vystaveného zboží v obchodních domech nebo prodejnách.

Řešení přestupku se rozbíhá příjmem oznámení. Oznámení je činěno formou ústní, telefonickou anebo písemnou. V největší míře se jedná o telefonické oznámení na linku 158. Operačním důstojníkem je oznámení elektronicky přeposláno na místně příslušný článek. V tomto oznámení jsou základní údaje pro hlídku, která bude vyslána dozorčí službou místního oddělení na místo. Oznámení obsahuje údaje, o tom kdo věc oznamuje a co oznamuje, čas oznámení a případně údaje k podezřelé osobě.

Na Obvodním oddělení Ústí nad Labem – město je při denní službě a noční službě již jen jeden výjezd složený ze dvou policistů. Hlídka konající výjezdovou službu je vyslána na místo spáchání přestupkového jednání, kde se prvotně podle okolností zkontaktuje s oznamovatelem. Ten je na místě nejprve ztotožněn a poučen podle § 61 zákona č. 273/2008 Sb., a také podle § 74 odst. 4, zákona č. 250/2016 Sb., zda po skončení šetření bude žádat o vyrozumění ve věci či nikoliv.

Poté je oznamovatel vyzván k podání vysvětlení. Pokud se na místě nachází podezřelá osoba, je ztotožněna a následně podle § 26 odst. 1 písm. f) zákona č. 273/2008 Sb., na místě zajištěna. K věci je vyžadováno od orgánu policie, aby bylo doloženo vyčíslení hodnoty odcizeného zboží. Konkrétně v obchodech v Ústí nad Labem již mají

připravené vlastnoručně vytvořené protokoly nazvané „Oznámení o krádeži zboží“. Tyto jsou následně přiloženy ke spisu. Formuláře jsou většinou před příjezdem orgánu policie na místo již vyplněné a připravené ve dvou vyhotoveních. Obsahují všechny informace k poškozené firmě, čas oznámení, čas spáchání přestupku, jméno podezřelého a seznam odcizeného zboží s hodnotou způsobené škody. Také jsou zde uvedeny údaje oznamovatele, kterým ve většině těchto případů krádeže zboží v prodejnách bývá pracovníkem ochranné služby obchodu. Jedná se osoby, které jsou na pozicích hlídačů. Nachází se buď v prostorách prodejny mezi zákazníky anebo v místnosti s kamerovým zařízením. Pokud hlídači zpozorují osobu, která si zboží na prodejně dává do svých kapes nebo jiných přenosných věcí k tomu určených, věnují této osobě pozornost. Následně vyčkají až za prostorem pokladen, zda tato osoba zboží zaplatí. Jestli osoba zboží nezaplatila a prošla se zbožím přes pokladnu, tak je vyzvána, aby vyčkala příjezdu orgánu policie. Ve většině případů tyto osoby vyčkají a věci při sobě vydají nepoškozené zpět. Někdy se stává, že tyto osoby z místa utečou.

Hlídka z místa odjíždí s podezřelou osobou a protokolem o krádeži. Osoba je převezena na Obvodní oddělení Ústí nad Labem – město k provedení nezbytných úkonů ve věci. Na oddělení se poté veškeré zjištěné informace založí do policejního systému s názvem ETR (evidence trestního řízení). K podezřelé osobě se zjistí přes systém lustrace, zdali není v pátrání. Poté se elektronicky vyžádá opis evidence přestupků a opis evidence rejstříku trestů k osobě. Z tohoto se zjistí, jestli osoba dříve byla potrestána za obdobné jednání. Ve věci je buď spatřován přestupek proti majetku či trestný čin krádež.

Tímto se založí přestupkový spis, který automaticky dostane přidělené číslo jednací. Po založení elektronického spisu a po poučení podle § 61 zákona č. 273/2008 Sb., k věci podá vysvětlení osoba podezřelá, která je stále zajištěna. Osoba podezřelá se většinou k věci vyjádří. Poté je osoba propuštěna ze zajištění.

V některých případech se však při příjezdu do obchodu na místě nenachází podezřelá osoba. Tato buď z místa utekla, nebo nebyla v daný moment spáchání krádeže zjištěna. To bývá v situaci, kdy ochranná služba obchodu nalezne prázdné obaly od zboží v regálech s vystaveným zbožím. Proto provede šetření přes kamerové systémy, kde nalezne osobu podezřelou. Celou tuto věc též oznámí orgánu policie. K věci je poskytnutý kamerový záznam s jednání osoby podezřelé, a to po doložení žádosti od orgánu policie. Záznam bývá uložen na úložných nosičích. Záznamy se přikládají ke spisu

i u ztotožněných podezřelých. I v těchto případech se založí spis, avšak na neznámého pachatele.

O celém jednání hlídka sepíše úřední záznam se všemi skutečnostmi, které zjistila. Spis předá dozorčí službě. Spis v danou dobu obsahuje úřední záznam hlídky, podání vysvětlení oznamovatele, vyčíslení škody poškozené společnosti, žádost o pomoc (uchování kamerových záznamů). Dozorčí služba spis předá vedení oddělení, které přidělí spis konkrétnímu zpracovateli.

Zpracovatel přestupků si spis prostuduje. Případně se řídí pokyny přidělenými vedoucím oddělením. Prvotně se u neznámého pachatele zajistí kamerový záznam, který se poté vyhodnotí. O vyhodnocení kamerového záznamu se sepíše úřední záznam. Ve vyhodnocení se pohlíží na popis pachatele, jeho vstup do obchodu, místo krádeže, uschování odcizeného zboží a odchod z obchodu. Poté nastává sepsání žádosti o spolupráci s přiložením fotografií pořízených z kamerového záznamu. Tato žádost se elektronicky zašle k seznámení obvodním oddělením v Ústí nad Labem a hlídkové službě. Ve větší míře se na záznamech jedná o kriminálně závadové osoby. Tyto osoby vždy pozná a ztotožní několik policistů. Poté policisté ke spisu zašlou elektronicky i fyzicky sepsaný záznam s údaji ztotožněné osoby.

K podezřelé osobě se elektronicky zažádá o evidenci přestupků a opis z evidence rejstříku trestů. Tímto se zjistí naplnění podmínek pro vedení věci pod přestupkem nebo trestným činem. Dále se zjišťuje, jestli proti již ztotožněné podezřelé osobě v danou dobu není vedeno více přestupků majetkového charakteru. Poté by mohlo dojít k sečtení výše škod ze všech přestupků, a jestliže by konečná výše překročila hodnotu 10.000 Kč, byl by přestupek převeden na trestný čin podle § 205 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Pokud tato situace nenastane, tak je pokračováno ve vedení věci jako přestupku.

Při ztotožnění podezřelé osoby a celkového doplnění spisu se provede poslední formulář. Jedná se o oznámení přestupku. Přestupek se oznamuje na místně příslušný Úřad městského obvodu k projednání v souladu s § 74 přestupkového zákona. Spis se celý zkompletuje a naskenuje. Sken spisu se přiloží k elektronické formě spisu. Kamerový záznam se přenesení na paměťový nosič (CD, DVD). Nosič se přiloží ke spisu.

Spis oznámený na příslušný úřad obsahuje protokoly Oznámení přestupku, Úřední záznamy, Žádost o pomoc, Úřední záznamy s poznatky, opis evidence přestupků a přiložený paměťový nosič. Další řízení ve věci již provádí příslušný správní orgán.

8 Dotazníkové šetření

Ve výzkumné části práce bylo u zvolené problematiky použito kvantitativního výzkumu. Autorem bylo realizováno dotazníkové šetření k naplnění cíle bakalářské práce. A to zda oslovení respondenti z řad PČR potvrdí či vyvrátí změnu struktury páchaných přestupků v období před pandemií covid-19 a po ní.

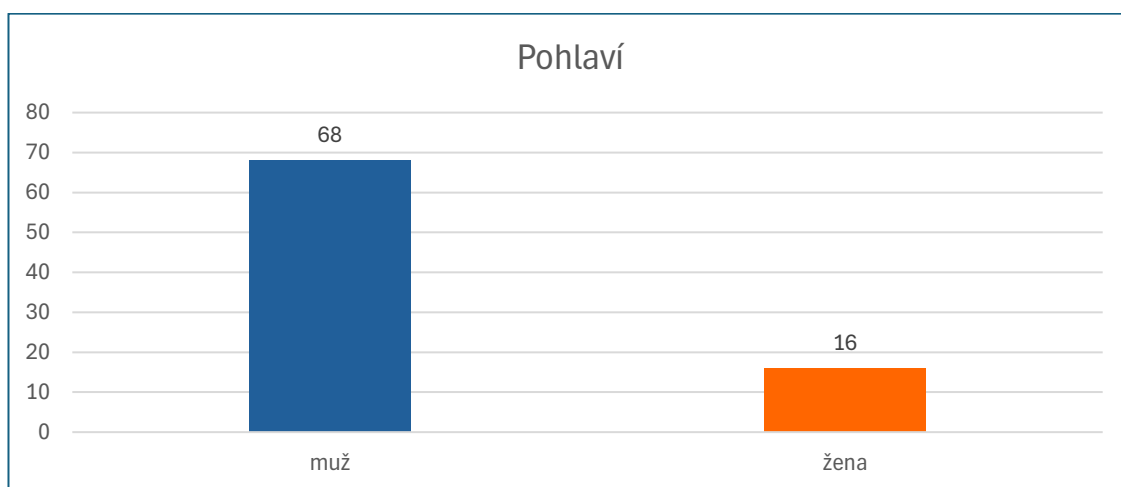
Dotazníkovým šetřením bylo osloveno 95 respondentů z řad Policie České republiky, Územního odboru Ústí nad Labem. Dotazník byl autorem zpracován na internetových stránkách www.surveo.com a zde byl dotazník vyplňován v on-line verzi. Zpět bylo získáno 84 vyplněných dotazníků. Sběr dat byl sbírán od 5. prosince 2024 do 10. ledna 2025. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 68 mužů a 16 žen.

8.1 Vyhodnocení dotazníků

Otázka č.1: Jaké je Vaše pohlaví?

První otázka se dotazovala na pohlaví respondentů. Z celkového počtu 84 osob bylo 68 mužů a 16 žen.

Graf 4: Pohlaví respondentů⁵⁰

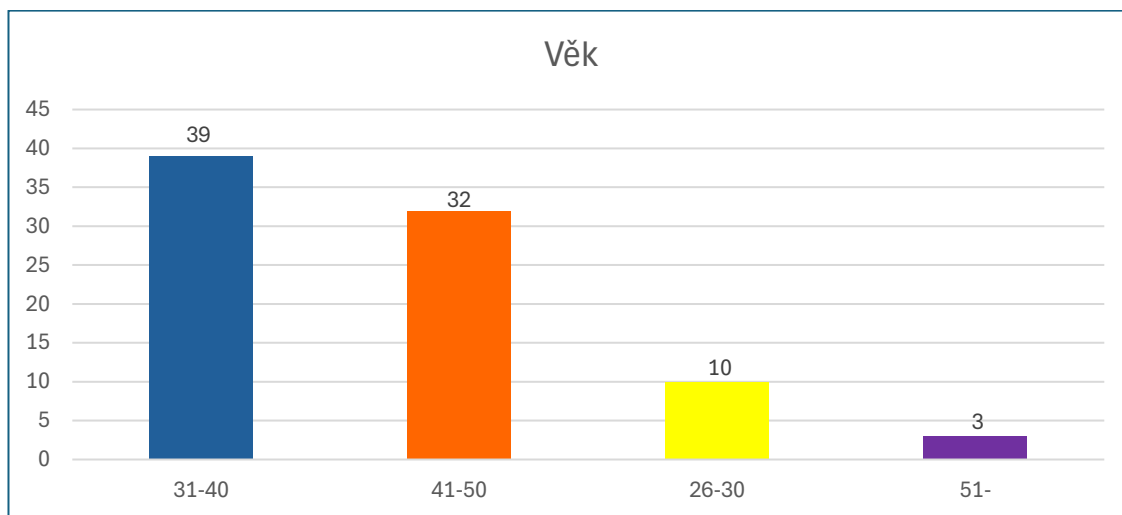

⁵⁰ Graf 4: Pohlaví respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 2: Kolik je Vám let?

V otázce číslo 2 respondenti vybírali věkovou skupinu, do které patří. Nejzastoupenější skupinou byli respondenti ve věku 31-40 let. Následovala skupina ve věku 41-50 let po níž byla skupina ve věku 26-30 let. Nejméně zastoupená skupina byla ve věku 51 a více let.

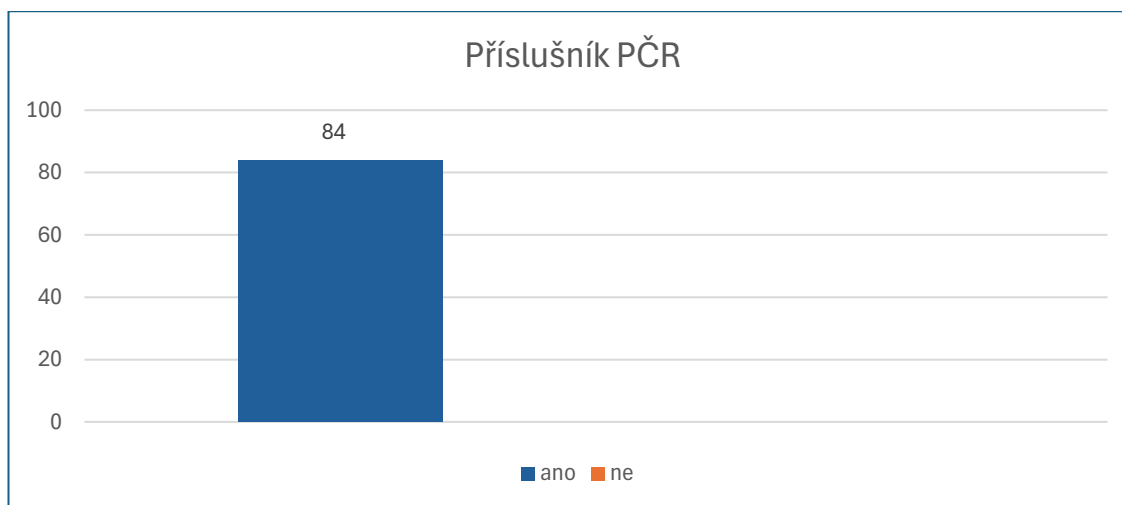
Graf 5: Věk respondentů⁵¹

Otázka č. 3: Jste příslušníkem PČR?

Ve třetí otázce respondenti odpovídali, zda jsou příslušníkem PČR. Zde odpověděli všichni ano.

Graf 6: Příslušník Policie České republiky⁵²

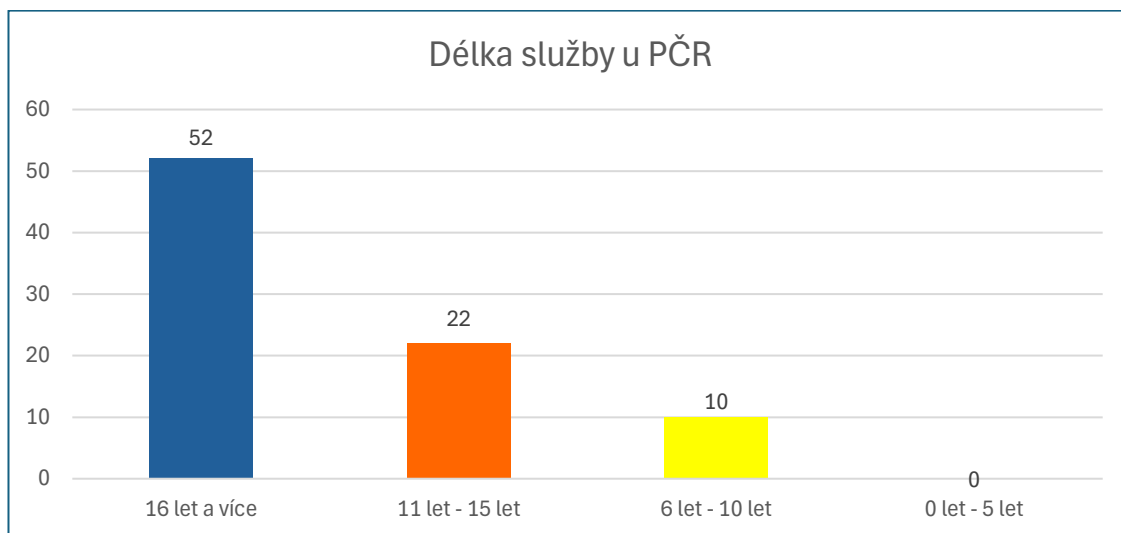
⁵¹Graf 5: Věk respondentů (Zdroj: vlastní zpracování)

⁵²Graf 6: Příslušník Policie České republiky (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 4: Jak dlouho sloužíte u Policie České republiky?

Otázkou číslo 4 autor zjišťuje, jak dlouho respondenti slouží u Policie České republiky. Nejvíce zúčastněných slouží 16 a více let celkem odpovědělo 52 respondentů. Ve skupině 11-15 let slouží 22 respondentů. Nejmenší zastoupení bylo u sloužících policistů ve skupině 6-10 let, kdy odpovědělo 10 respondentů. Do skupiny 0-5 let nikdo neodpověděl.

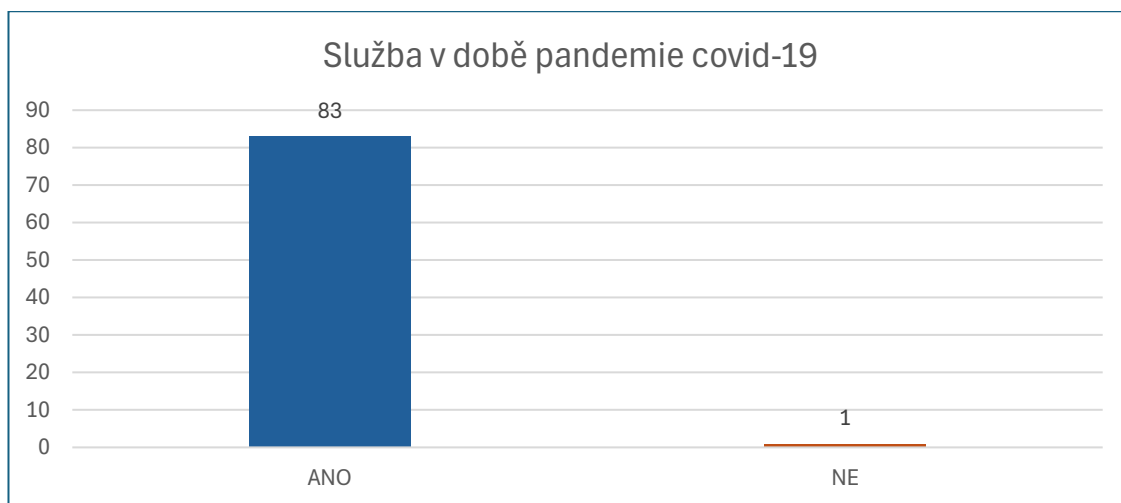
Graf 7: Délka služby u PČR⁵³

Otázka č. 5: Sloužili jste v době pandemie?

Na odpověď ano odpovědělo 83 respondentů. Na odpověď ne odpověděl pouze 1 respondent.

Graf 8: Služba v době pandemie covid-19⁵⁴

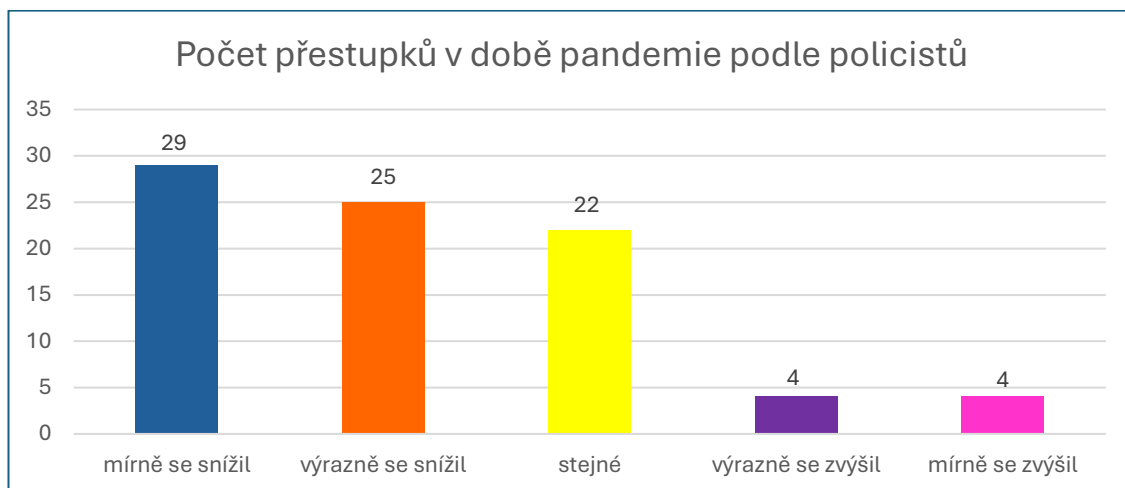
⁵³ Graf 7: Délka služby u PČR (Zdroj: vlastní zpracování)

⁵⁴ Graf 8: Služba v době pandemie covid-19 (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 6: Jak hodnotíte změnu v počtu přestupků během pandemie covid-19?

Nejvíce se shodli na odpovědi, že se počet přestupků mírně snížil celkem 29 respondentů. Druhá odpověď byla, že se počet výrazně snížil. Označeno celkem 25 respondenty. Stejný počet uvedlo 22 respondentů. Výrazně se zvýšil uvedli celkem 4 respondenti. Mírně se zvýšil označili celkem 4 respondenti.

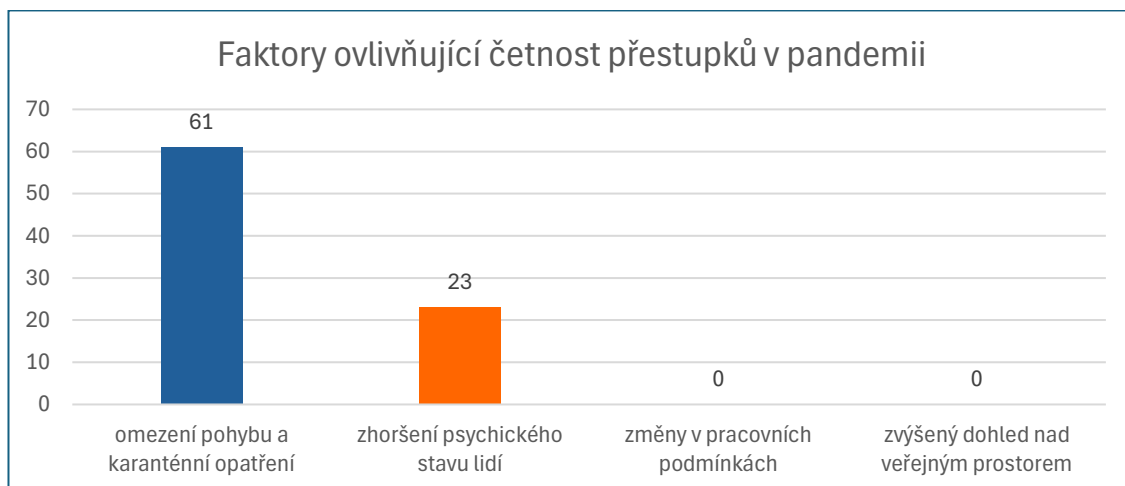
Graf 9: Počet přestupků v době pandemie podle policistů⁵⁵

Otázka č. 7: Jaké faktory mohly ovlivnit četnost přestupků během pandemie?

Na možnost omezení pohybu a opatření odpovědělo 61 oslovených. Zhoršení psychického stavu lidí označilo 23 respondentů. Změny v pracovních podmínkách a v zaměstnanosti nebo zvýšený dohled nad veřejným prostorem neodpověděl nikdo.

Graf 10: Faktory ovlivňující četnost přestupků v pandemii⁵⁶

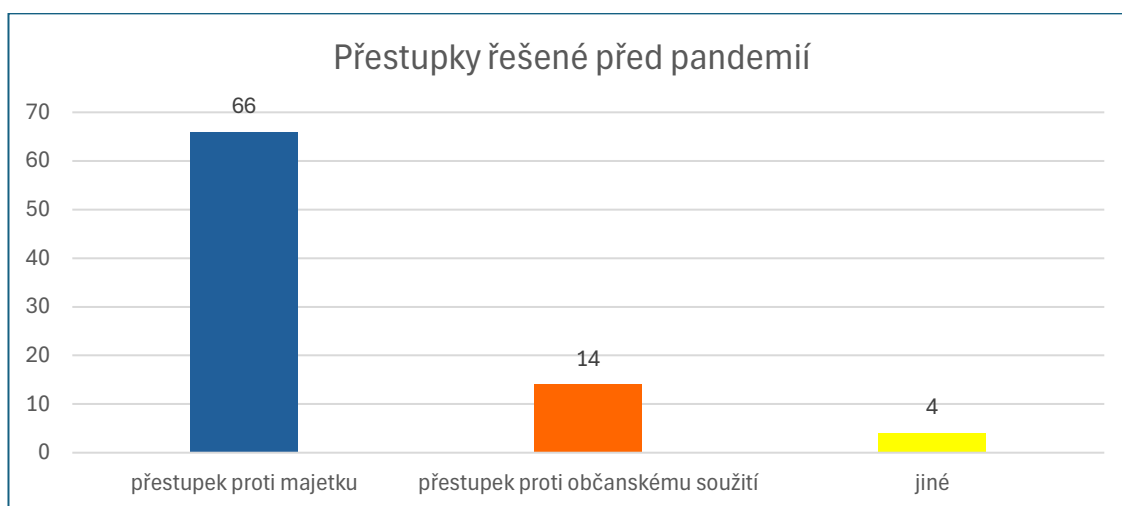
⁵⁵ Graf 9: Změna v počtu přestupků během pandemie (Zdroj: vlastní zpracování)

⁵⁶ Graf 10: Faktory ovlivňující četnost přestupků v pandemii (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 8: Jaké přestupky jste převážně řešil/a v době PŘED pandemií covid-19?

U této otázky nejvíce označilo 66 respondentů možnost přestupek proti majetku. Druhá nejčastější odpověď 14 respondentů bylo přestupek proti občanskému soužití. Jiné přestupky označili jen 4 respondenti.

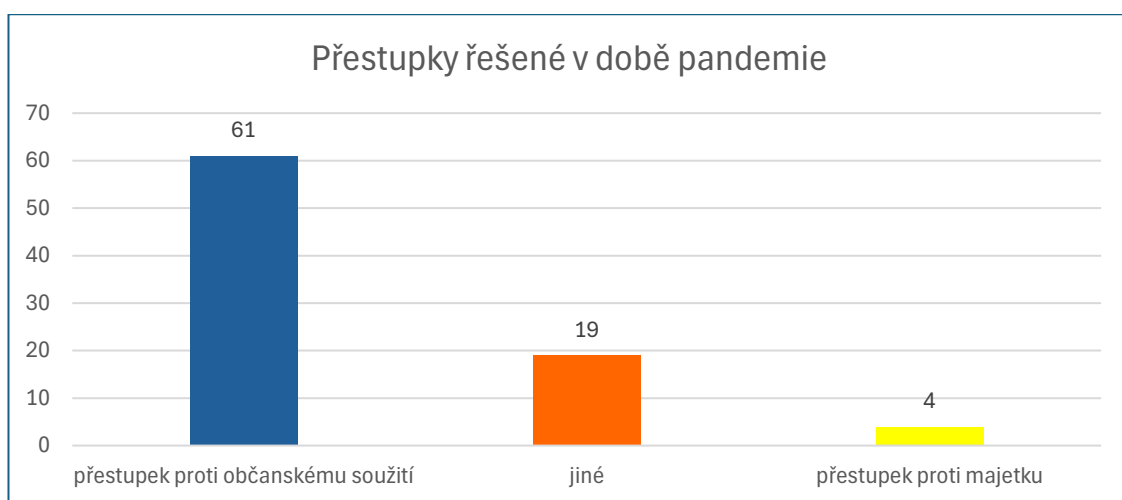
Graf 11: Přestupky řešené před pandemií⁵⁷

Otázka č. 9: Jaké přestupky jste převážně řešil/a V DOBĚ pandemie covid-19?

Celkem 61 respondentů označilo přestupek proti občanskému soužití. Respondenty druhá nejčastěji označená možnost byla jiné přestupky. Tuto označilo 19 respondentů. Nejméně označily přestupek proti majetku a to jen 4 respondenti.

Graf 12: Přestupky řešené v době pandemie⁵⁸

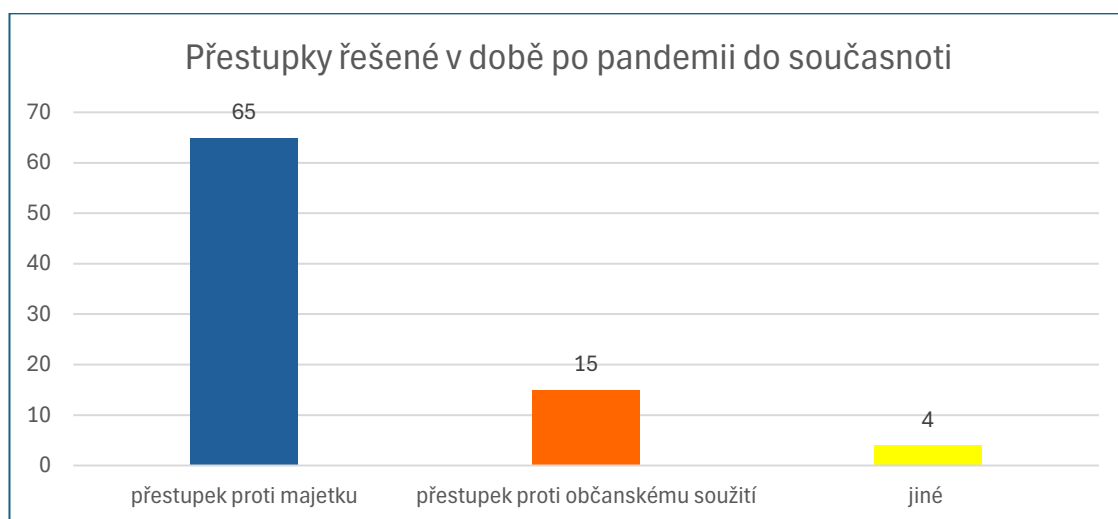
⁵⁷ Graf 11: Přestupky řešené před pandemií (Zdroj: vlastní zpracování)

⁵⁸ Graf 12: Přestupky řešené v době pandemie (Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 10: Jaké přestupky jste převážně řešil/a v době PO pandemii covid-19 do současnosti?

Přestupek proti majetku označilo 65 respondentů. Přestupek proti občanskému soužití označilo 15 respondentů. Jiné přestupky vybrali 4 respondenti.

Graf 13: Přestupky řešené v době po pandemii do současnosti⁵⁹

⁵⁹ Graf 13: Přestupky řešené v době po pandemii do současnosti (Zdroj: vlastní zpracování)

9 Výsledek výzkumu ze získaných dat

Data k vypracování bakalářské práce byla poskytnuta po ústním svolení od ředitele Územního odboru Ústí nad Labem. Konkrétní data byla získána od odboru statistik a analýz – Ústí nad Labem. Jednalo se o data o počtu evidovaných přestupků za období od roku 2018 do roku 2023. Struktura přestupků Územním odborem Ústí nad Labem není vedena, a proto bylo autorem provedeno šetření v rámci systému ETŘ k získání těchto dat. K zajištění více dat byl vypracován on-line dotazník na stránkách <https://www.surveio.com/survey/d/Z9P5Q5E2H7C9T2T1E> směřující k rukám policistů Územního odboru Ústí nad Labem.

9.1 Vyhodnocení získaných dat

Prvotně bylo provedeno šetření k počtu evidovaných přestupků. Ze získaných dat od Územního odboru Ústí nad Labem za období od roku 2018 do roku 2023. Šetřením bylo zjištěno, že v letech 2019, 2020 byl evidentní pokles evidovaných přestupků. V roce 2021 byl nárůst v evidovaných přestupcích. V roce 2022 dle získaných dat byl opět pokles v evidovaných přestupcích. Za rok 2023 byl již nárůst v evidovaných přestupcích. Data k počtu evidovaných přestupků jsou uvedena v bakalářské práci v tabulkách 1, 2, 3, 4, 5. Pro přehlednost těchto dat byl autorem vypracován graf 1.

Druhé šetření bylo zaměřeno k získání dat struktury přestupků za období od roku 2018 do roku 2023. Tato data byla získána ze systému ETŘ. Konkrétně byly získány přehledy majetkových přestupků a přestupků občanského soužití.

Graf 2 byl zpracován pro přehled majetkových přestupků. Z grafu 2 vyplývá, že četnost evidovaných majetkových přestupků v roce 2018 byla na hodnotě 2218. Od roku 2019 do roku 2020 byla patrná sestupná dynamika evidovaných přestupků. V roce 2021 byl zaznamenán nárůst. V roce 2022 a v roce 2023 byl opět pokles přestupků. Počet evidovaných přestupků se postupně snižuje i v období po pandemii.

Graf 3 byl vypracován pro přehlednost přestupků občanského soužití. Z grafu 3 vyplývá, že četnost evidování občanského soužití klesá od roku 2020. Od doby pandemie covid-19 je zde patrný pokles až do roku 2023. Počet evidovaných přestupků se postupně snižuje i v období po pandemii.

Z tohoto šetření vyplývá, že struktura evidovaných přestupků se v době pandemie covid-19 a po ní výrazně nezměnila. Šetřením bylo zjištěno, že v rámci období pandemie covid-19 bylo evidováno každý rok více majetkových přestupků než přestupků občanského soužití.

Třetí šetření bylo zajištěné dotazníkovým šetřením, které bylo zasláno mezi policisty Územního odboru Ústí nad Labem. Celkem 84 policistů odpovídalo na 10 uvedených otázek. Odpovědi byly pro přehlednost převedeny do grafů 4 až 13. Odpovědi zde potvrdily data získaná od odboru analýz a statistik i data z ETR. Policisté v dotaznících uvedli, že před a po pandemii covid-19 více evidovali majetkové přestupky. Početně následovaly přestupky proti občanskému soužití. Na otázku, jak vnímali počet evidovaných přestupků v době pandemie covid-19, policisté převážně odpovídali, že se počet přestupků mírně snížil, což koresponduje i s daty získanými z policejních statistik.

Závěr

Autor se ve své bakalářské práci zaměřil na analýzu změn ve struktuře přestupků na území Územního odboru Ústí nad Labem v období před pandemií covid-19 a po ní. Ověření hypotézy, zda došlo k zásadní změně struktury páchaných přestupků, bylo vyhodnoceno prostřednictvím statistických údajů Policie ČR provedenou analýzou dat a dále prostřednictvím dotazníkového šetření mezi policisty.

Teoretická část práce se zaměřila v několika kapitolách s podkapitolami na zpracování historického vývoje přestupkového práva v České republice, definici přestupku, odpovědnost za přestupky a správní tresty. V teoretické části práce byly definovány základní pojmy a rozebrány klíčové znaky přestupku.

V praktické části práce byla provedena analýza statistických údajů o počtu a druhu přestupků evidovaných v letech 2018 až 2023. Analýza struktury přestupků ukázala, že majetkové přestupky byly v období pandemie covid-19 i po ní stále častěji evidovány než přestupky občanského soužití. I když v některých letech došlo k poklesu počtu přestupků, jejich struktura zůstala stabilní. Což naznačuje, že pandemie měla spíše dočasný efekt na počet, nikoliv na strukturu přestupků.

Dotazníkové šetření mezi 84 policisty Územního odboru Ústí nad Labem potvrdilo zjištění ze statistických dat. Policisté uvedli, že v období před pandemií covid-19 a po ní pokračovali v evidování převážně majetkových přestupků a následně přestupků občanského soužití. Většina respondentů rovněž potvrdila, že v období pandemie došlo k mírnému snížení počtu evidovaných přestupků, což souhlasí s předchozím statistickým výzkumem.

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení vybraných statistických dat o počtu a struktuře evidovaných přestupků, které PČR na úrovni Územního odboru Policie Ústeckého kraje řešila před pandemií covid-19 a po ní.

Práce předkládá vybraná statistická data o počtu a struktuře evidovaných přestupků na území Územního odboru Ústeckého kraje v době před pandemií covid-19, v době pandemie a po pandemii. Zhodnocení statistických údajů je provedeno slovně a také graficky. Na základě získaných dat lze tedy potvrdit, že pandemie covid-19 nevedla k zásadní změně struktury přestupků na území Územního odboru Ústí nad Labem.

I přesto, že se v některých letech projevíly změny v počtu evidovaných přestupků, struktura těchto přestupků zůstala v podstatě konzistentní. Výše uvedenými statistickými daty a jejich vyhodnocením byl stanovený cíl práce naplněn.

Závěrem lze zopakovat, že pandemie covid-19 neměla zásadní vliv na počet a strukturu přestupků na území Územního odboru Ústí nad Labem, ačkoli se projevíly některé krátkodobé změny v počtu evidovaných přestupků. Tyto změny lze vysvětlit okolnostmi, které pandemie přinesla, jako jsou restrikce a omezení veřejného života.

Tato práce by mohla poskytnout cenné informace pro Policii ČR a může sloužit jako podklad pro případné úpravy postupu při evidenci a vyhodnocování přestupkových jednání. Stejně jako pro lepší pochopení trendů v páchání přestupků na území Územního odboru policie Ústeckého kraje.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S. et al. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 596 s. ISBN 978-80-7676-419-4.
2. FIALA, Z., FRUMAROVÁ, K., HORZINKOVÁ, E. et al. *Správní právo trestní – 2. aktualizované vydání.* Praha: Leges, 2021. 304 s. ISBN 978-80-7502-531-9.
3. FRUMAROVÁ, Kateřina. *Správní trestání.* Praha: Leges, 2017. 396 s. ISBN 978-80-7502-250-9.
4. JEMELKA, L., VETEŠNÍK, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: komentář, 2. vyd.* Praha: C.H.Beck, 2020. 1028 s. ISBN 978-80-7400-772-9.
5. KUČEROVÁ, H., HORZINOVÁ, E. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou.* Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4.
6. KOČÍ, R. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: s poznámkami a vzory rozhodnutí a jiných správních aktů: podle právního stavu k 1.7.2017.* Praha: Leges, 2017. 269 s. ISBN 978-80-7502-207-3.
7. KOPECKÝ, M. *Správní právo: obecná část, 3. vyd.* Praha: C.H.Beck, 2023. 549 s. ISBN 978-80-7400-919-8.
8. MALÝ, K., A KOL. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945, 4. vyd.* Praha: Leges, 2010. 640 s. ISBN 978-80-87212-39-4.
9. MATES, P. *Zákon o policii s komentářem. 3. vydání.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2023. 458 s. ISBN 978-80-7380-917-1.
10. MATES, P., A KOL. *Základy správního práva trestního, 7. vyd.* Praha: C.H.Beck, 2017. 272 s. ISBN 978-80-7400-680-7.
11. ONDRUŠOVÁ, M., ONDRUŠ, R., VYTOPIS, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich,* Praha: Leges, 2017. 776 s. ISBN 978-80-7502-212-7.
12. PRÁŠKOVÁ, H. *Přestupkové právo, 2. vyd.* Praha: Leges, 2022. 572 s. ISBN 978-80-7502-612-5.
13. SLABÝ, A., ŠKODA, J., VAVERA, F. *Zákon o odpovědnosti za přestupky: praktický průvodce.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. 475 s. ISBN 978-80-7380-683-5.

14. STRAKOŠ, J. *Zákon o některých přestupcích*, 3. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. 251 s. ISBN 978-80-7676-497-2.
15. VOJÁČEK, SCHELLE, KNOLL. *České právní dějiny*, 3. upr. vyd. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. 642 s. ISBN 978-80-7380-575-3.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *Trestní předpisy*, Sagit, a.s., Ostrava-Hrabůvka, 2024. 512 s. ISBN 978-80-7488-634-8

ASPI

1. ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28]
2. ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod České republiky*, In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28]
3. ČESKO. Zákon č. 11/1918 Sb., *o zřízení samostatného státu Československého*. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28].
4. ČESKO. V ustanovení § 95 odst. 1, Ústavního zákona č. 121/1920 Sb., *Ústavní listina Československé republiky*. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR. [vid. 2024-11-28].

Seznam zkratek

ETR – evidence trestního řízení

Tzv. – takzvaně

Odst. – odstavec

Např. – například

PČR – Policie České republiky

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Přehled evidovaných přestupků v letech 2018-2019.....	46
Tabulka 2: Přehled evidovaných přestupků v letech 2019-2020.....	46
Tabulka 3: Přehled evidovaných přestupků v letech 2020-2021.....	47
Tabulka 4: Přehled evidovaných přestupků v letech 2021-2022.....	47
Tabulka 5: Přehled evidovaných přestupků v letech 2022-2023.....	48
Graf 1: Přehled evidovaných přestupků v letech 2018-2023	49
Graf 2: Přehled evidovaných majetkových přestupků v letech 2018-2023	51
Graf 3: Přehled evidovaných přestupků občanského soužití v letech 2018-2023.....	52
Graf 4: Pohlaví respondentů.....	56
Graf 5: Věk respondentů	57
Graf 6: Příslušník Policie České republiky	57
Graf 7: Délka služby u PČR.....	58
Graf 8: Služba v době pandemie covid-19	58
Graf 9: Počet přestupků v době pandemie podle policistů.....	59
Graf 10: Faktory ovlivňující četnost přestupků v pandemii.....	59
Graf 11: Přestupky řešené před pandemií	60
Graf 12: Přestupky řešené v době pandemie	60
Graf 13: Přestupky řešené v době po pandemii do současnosti	61

Seznam příloh

I. Dotazník pandemie covid-19.....	71
---	-----------

Přílohy

Příloha 1: Dotazník pandemie covid-19

Dotazník - Pandemie covid-19

Vážení kolegové/kolegyně jmenuji se Petr Králík a jsem studentem 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií, obor Bezpečnostně právní činnosti. Má bakalářská práce zjišťuje, zda před pandemií covid-19 a po ní, měla vliv na strukturu a počet evidovaných přestupků PCR na úrovni Územního odboru Policie Ústeckého kraje. Prosím Vás tedy o vyplnění dotazníku. Dotazník je anonymní a bude použit pouze pro účely mé bakalářské práce. Dotazník je určen pro policisty. Děkuji za každé vyplnění.

1 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

☐ Žena ☐ Muž

2 Kolik Vám je let?

Nápověda k otázce: Vybere jednu odpověď

☐ (26-30) ☐ (31-40) ☐ (41- 50) ☐ (51 a více)

3 Jste příslušníkem Policie České republiky?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

☐ Ano ☐ Ne

4 Jak dlouho sloužíte u Policie České republiky?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

☐ (0-5) ☐ (6-10) ☐ (11-15) ☐ (16 let a více)

5 Sloužil/a jste v době pandemie COVID-19?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

☐ Ano ☐ Ne

6 Jak hodnotíte změnu v počtu přestupků během pandemie COVID-19?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

☐ Výrazně se zvýšil ☐ Mírně se zvýšil ☐ Stejně ☐ Mírně se snížil ☐ Výrazně se snížil

7 Jaké faktory podle vás mohly ovlivnit změny v četnosti přestupků během pandemie?

Nápověda k otázce: Vybere jednu odpověď

O Změny v pracovních podmínkách / O Zvýšený dohled nad veřejným prostorem

O Zhoršení psychického stavu lidí / O Omezení pohybu a karanténní opatření

8 Jaké přestupky jste převážně řešil/a v době PŘED pandemií COVID-19?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

O přestupek proti občanskému soužití / O přestupek proti majetku / O jiné

9 Jaké přestupky jste převážně řešil/a V DOBĚ pandemie COVID-19?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

O přestupek proti občanskému soužití / O přestupek proti majetku / O jiné

10 Jaké přestupky jste převážně řešil/a v době PO pandemii COVID-19 do současnosti?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

O přestupek proti občanskému soužití / O přestupek proti majetku / O jiné